

RAPPORT

Werkversie-Omgevingsvisie Gouda

Omgevingsvisie Gouda

Klant: Gemeente Gouda

Referentie: BG8638

Status: S0/P01.01

Datum: 26 januari 2021

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Jonkerbosplein 52
6534 AB NIJMEGEN
Transport & Planning

Trade register number: 56515154

+31 88 348 70 00 **T**+31 24 323 93 46 **F**info@rhdhv.com **E**royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Werkversie-Omgevingsvisie Gouda

Ondertitel: Omgevingsvisie Gouda

Referentie: BG8638

Status: P01.01/S0

Datum: 26 januari 2021

Projectnaam: Omgevingsvisie Gouda

Projectnummer: BG8638

Auteur(s): Mariska Ruiter, Bouke Vellinga, Martijn Bijl, Luuk Cornelissen, Pauline van Heugten

Opgesteld door: Team

Gecontroleerd door: Mariska Ruiter

Datum/paraaf:

Goedgekeurd door: Mariska Ruiter

Datum/paraaf:

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

Niets uit deze specificaties/drukwerk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van HaskoningDHV Nederland B.V.; noch mogen zij zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor andere doeleinden dan waarvoor zij zijn vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor deze specificaties/drukwerk ten opzichte van anderen dan de personen door wie zij in opdracht is gegeven en zoals deze zijn vastgesteld in het kader van deze Opdracht. Het geïntegreerde QHSE-managementsysteem van HaskoningDHV Nederland B.V. is gecertificeerd volgens ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 en ISO 45001:2018.

Inhoud

1	Omgevingsvisie Gouda	1
1.1	Welkom bij de Omgevingsvisie Gouda	1
1.2	Goudse Waarden	1
1.3	Goudse Opgaven	2
1.4	Keuzes voor de leefomgeving	2
1.5	Totstandkoming van de Omgevingsvisie	2
2	Waarom een omgevingsvisie en wat is het?	3
2.1	Nieuwe inzichten	3
2.2	Essentie van de Omgevingsvisie	3
2.3	Omgevingswet	3
2.4	Omgevingsplan	3
2.5	De Omgevingsvisie blijft actueel	3
2.6	De gemeenteraad beslist	4
3	Participatie Omgevingsvisie: van belang voor iedereen	5
3.1	Aanleiding	5
3.2	Gerichte aanvullende participatie voor de Omgevingsvisie	5
3.3	Vervolg participatie Omgevingsvisie	6
3.4	Dilemma's centraal	6
4	De waarden van Gouda (GOUDSE WAARDEN)	7
4.1	Historische achtergrond	7
4.2	De vijf kernwaarden van Gouda 2020	7
5	Vijf integrale opgaven	11
5.1	Historische stad doorgeven aan de volgende generaties	11
5.2	Gouda duurzaam ontwikkelen	13
5.3	Prettige en veilige woon- en leefomgeving voor iedereen maken	14
5.4	Gezonde mensen door een gezonde leefomgeving	16
5.5	Gouda heeft een blijvend sterke economie en regionale positie	17
6	Drie uitdagingen met een grote ruimtelijke impact	19
6.1	Verstedelijkingsopgave	19
6.2	Energietransitie	19
6.3	Klimaatadaptie	19
6.4	Ruimtegebruik Gouda nu en straks	20

6.5	'Toolbox' voor slim ruimtegebruik	22
7	Keuzes voor Gouda	25
7.1	Florerende stad	26
7.2	Duurzame mobiliteit	30
7.3	Gezonde groene stad	33
7.4	Energietransitie	38
7.5	Sterke wijken	40
7.6	Zes deelgebieden onder de loep	41
8	MER voor de Omgevingsvisie	50
8.1	Omgevingseffectrapport voor Gouda	50
8.2	NRD als eerste stap	50
8.3	Foto van de Leefomgeving	50
8.4	OER	51

Leeswijzer van dit concept:

- **Gele markeringen** zijn intern en worden verwerkt in de digitale versie / iReport (worden links / verwijzingen van gemaakt)
- De kaarten zijn nu veelal klein opgenomen, maar zijn in het iReport doorklikbaar en worden dan groter (en zijn nu ook al inzoombaar)

1 Omgevingsvisie Gouda

1.1 Welkom bij de Omgevingsvisie Gouda

In 2020 is de ontwerp-omgevingsvisie van Gouda opgesteld. U kunt hier de stappen die we zetten richting vaststelling in de gemeenteraad bekijken, we informeren u over wat een omgevingsvisie eigenlijk is en we laten zien op welke manier u kunt bijdragen aan de visie. In de omgevingsvisie staat hoe we willen dat de stad er in de toekomst uitziet.

Waarom stelt de gemeente een omgevingsvisie op?

De Omgevingsvisie voor Gouda bevat het gemeentelijke beleid over de leefomgeving. De leefomgeving is de ruimte waarin we wonen, werken, elkaar ontmoeten en recreëren. Het gaat om de wijken en buurten, maar ook het winkelcentrum en het park.

U kunt hier straks lezen hoe we uw buurt en de stad willen verbeteren en wat we willen beschermen of bewaren. In de omgevingsvisie leest u wat de plannen zijn voor de leefomgeving voor de lange termijn en welke strategische keuzes we daarbij maken. We sluiten hierbij aan bij de vele lopende programma's. Het is de eerste integrale en ruimtelijke opvolger van de Structuurvisie uit 2005, waar inmiddels behoorlijk veel van is uitgevoerd.

1.2 Goudse Waarden

In de Omgevingsvisie staat hoe we willen dat de stad er in de toekomst uitziet. De basis voor was al gelegd in de 'Toekomstvisie Gouda 2030, Gouda ligt goed!' (d.d. 18 juni 2019). Maar hoe wordt dit bepaald? Dit wordt mede beïnvloed door waar we vandaan komen, onze Goudse geschiedenis, door het bestaande gemeentelijke beleid, en ten slotte door de huidige trends en ontwikkelingen.

We hebben dit samengevat tot onze Goudse Waarden.

De essentie van deze waarde worden in deze Omgevingsvisie beschermd of verder ontwikkeld in de beoogde opgaven.

Naar de Goudse Waarden

1.3 Goudse Opgaven

Met als basis onze Goudse waarden hebben we vijf integrale Goudse opgaven geformuleerd. De opgaven beschrijven met welke uitdagingen en kansen de gemeente Gouda te maken krijgt in de toekomst. Samen vormen ze de 'agenda' voor deze Omgevingsvisie. Hoe we met deze opgaven aan de slag gaan, beschrijven we in de Keuzes voor de leefomgeving.

Naar de Keuzes voor de leefomgeving

1.4 Keuzes voor de leefomgeving

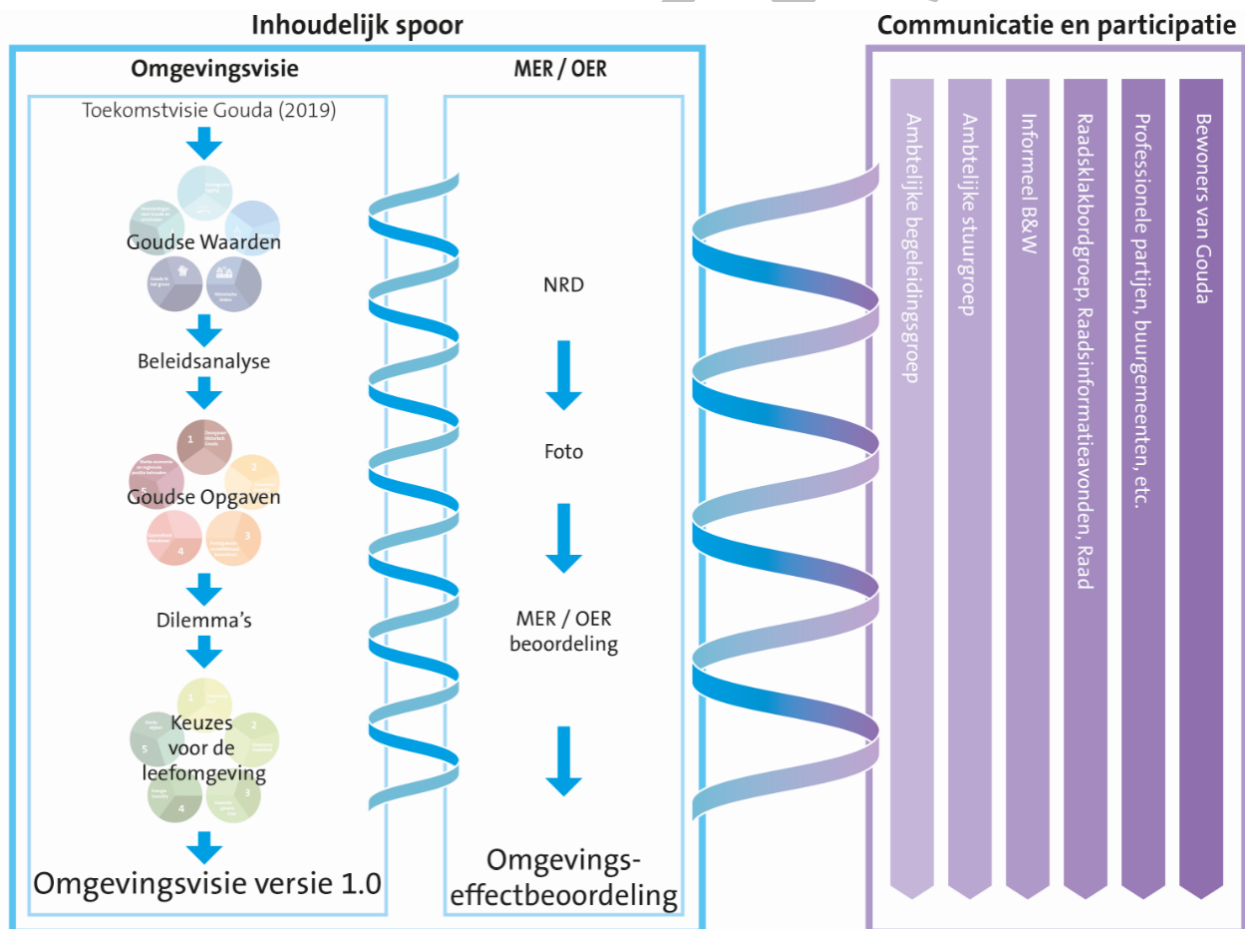
Om invulling te geven aan de Goudse Opgaven maken we Keuzes voor de leefomgeving. Deze vormen de kern van onze visie. Door in integrale oplossingen te denken komen veel opgaven in meerdere keuzes terug.

Naar de Keuzes voor de leefomgeving

1.5 Totstandkoming van de Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is via onderstaande sporen en stappen tot stand gekomen:

2 Waarom een omgevingsvisie en wat is het?

19 juli 2022 is Gouda 750 jaar stad. Gedurende al die jaren is de stad in ontwikkeling. De Omgevingsvisie Gouda geeft de langetermijnvisie van de gemeente op de toekomstige ontwikkeling van de stad. Het geeft aan welke kansen, opgaven en uitdagingen er voor Gouda liggen en op welke manier we daarmee om willen gaan. Bijvoorbeeld: Hoe ziet Gouda er in de toekomst uit? Hoe zorgen we dat Gouda nu en in de toekomst een aantrekkelijke stad blijft om in te wonen, werken, winkelen en recreëren? Hoe gaan we om met klimaatverandering? De hoofdpogaven voor Gouda kunt u **hier** vinden.

2.1 Nieuwe inzichten

Met de Omgevingsvisie zetten we de koers uit voor de lange termijn. We houden rekening met nieuwe inzichten, want morgen weten we meer dan vandaag. Stap voor stap werken we dit uit en realiseren we onze ambities. Door deze aanpak kunnen we adequaat reageren op nieuwe inzichten en mogelijkheden. Oftewel koersvast voor de lange termijn en lenig op de korte termijn.

2.2 Essentie van de Omgevingsvisie

In deze eerste Omgevingsvisie Gouda wordt de focus gelegd op:

1. Het effect van het huidige beleid op de fysieke leefomgeving
2. Datgene – in die fysieke leefomgeving – wat we het meest waardevol vinden, en dat bescherming bieden
3. Transitie die nog veel energie vergen om een succes te worden (bijvoorbeeld Klimaatadaptatie, Energietransitie en Gezonde stad)
4. Een integrale afweging
5. Een langetermijnperspectief

2.3 Omgevingswet

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Deze vervangt wetten en regels voor ruimtelijke ordening, erfgoed, infrastructuur, milieu en water. De Omgevingswet verplicht alle gemeenten om een omgevingsvisie op te stellen over de toekomst van het gebied.

2.4 Omgevingsplan

De Omgevingsvisie is de basis voor het later op te stellen omgevingsplan. Dit plan vervangt onder andere alle bestemmingsplannen van Gouda. De visie is ook richtinggevend voor alle andere – deels verplichte – gemeentelijke programma's en plannen in het fysieke domein.

U kunt de informatie uit de omgevingsvisie gebruiken:

- als u wilt weten wat het beleid is over een van de onderwerpen of gebieden die in de omgevingsvisie staan
- om te ontdekken hoe uw initiatief kan bijdragen aan de opgaven en doelen voor de fysieke leefomgeving
- als u uw plan volgens het bestemmingsplan (straks omgevingsplan) niet mag uitvoeren. U wilt bijvoorbeeld een verdieping op uw huis bouwen, een groot feest organiseren in het park of een café beginnen in een leegstaande winkel. Staat in het omgevingsplan dat dit niet mag? Dan kunt u de gemeente vragen of u mag afwijken van het omgevingsplan. Laat daarbij zien dat uw plan past bij de ambities die in de omgevingsvisie staan. Dan is de kans groter dat u mag afwijken van het omgevingsplan

2.5 De Omgevingsvisie blijft actueel

De realisatie van de ambities uit de visie vergt vele jaren; de doorlooptijd van de omgevingsvisie is dan ook 10-20 jaar. Elk jaar bekijken we de voortgang. Op deze manier bekijken we of we op de goede weg zijn of dat bijsturing wenselijk is. Bijvoorbeeld door de bestuurlijke middelen, financiën of juridische instrumenten anders in te zetten of ambities en doelstellingen bij te stellen.

2.6 De gemeenteraad beslist

Elke verandering in de Omgevingsvisie vergt een besluit van de gemeenteraad. Dit gaat via de wettelijke procedure van inspraak:

- ter inzage leggen van ontwerpvisie
- zienswijzemogelijkheid
- vaststellen visie door de gemeenteraad van Gouda

In het proces voorafgaand aan de ter-inzage-legging is breed geparticipeerd met bewoners, bedrijven, buurgemeenten, regio Midden-Holland en diverse andere partijen. [Link naar hk Participatie: #3](#)

Omdat een Omgevingsvisie alleen zelfbindend is voor de gemeente, is na het vaststellen van de visie geen beroep mogelijk.

WERKVERSIE

3 Participatie Omgevingsvisie: van belang voor iedereen

3.1 Aanleiding

De onderwerpen van de Omgevingsvisie gaan de hele stad aan, en kunnen per wijk of buurt in Gouda een andere doorwerking hebben. Daarom hebben we via een breed-uitgezet participatietraject inbreng opgehaald bij zoveel mogelijk mensen; het is immer belangrijk voor iedereen.

3.2 Gerichte aanvullende participatie voor de Omgevingsvisie

We willen goed begrijpen wat de opgaven zijn voor de toekomst van Gouda. In 2018 en 2019 is de Toekomstvisie 'Gouda Ligt Goed!' opgesteld. Daarin is geparticipeerd met vele Gouwenaren. Bij veel gemeentelijk beleid over diverse andere onderwerpen is door de Gouwenaren ook geparticipeerd, zoals recent over het Beleidskader Sociaal Domein en het project Stevige Stad. Daarnaast is er de jaarlijkse stadspeiling, waaraan meer dan 2.000 Gouwenaren meedoen. De resultaten hiervan zijn meegenomen bij het maken van deze Omgevingsvisie. Voor het opstellen van de Omgevingsvisie wilden we deze participatie niet overdoen, maar is wel van meet af aan gekozen voor een participatieve aanpak. Verspreid over het hele jaar heeft een groot aantal participatie- en overlegmomenten plaatsgevonden. Lokale en regionale stakeholders, inwoners, andere overheden, raad, college en de ambtelijke organisatie hebben input kunnen geven. Zo is een goed beeld ontstaan van de belangen, wensen, zorgen, opgaven en kansen voor de toekomst.

De beperkingen vanwege het Coronavirus vroegen om creatieve digitale oplossingen, omdat fysieke bijeenkomsten niet altijd mogelijk waren.

De online werksessies met externe stakeholders (zoals Sport.Gouda, Historische Vereniging Die Goude, Mozaïek Wonen en Gouda Bruist) en de input vanuit de bewonersplatforms en de inwoners via de '*Gouda denkt mee app*' hebben een schat aan informatie opgeleverd om zowel de Omgevingsvisie als het Milieueffectrapport (Plan-MER) vorm te geven.

Doelen gemeente Gouda voor participatie Omgevingsvisie

Ter voorbereiding op het participatieproces zijn daarvoor door de gemeente de volgende doelen vastgesteld:

- De bewoners, bedrijven en instellingen in Gouda weten wat de omgevingsvisie inhoudt, en wat het voor hen kan betekenen
- Deze partijen benoemen hun inzichten, zorgen, wensen en ideeën, wat van grote waarde kan zijn voor het bepalen van de (opgaven voor de) toekomst van Gouda
- De Omgevingsvisie gaat in op opgaven die er voor de belanghebbenden echt toe doen

Deze doelen zijn vervolgens vertaald in uitgangspunten voor het participatieproces, om zo effectief mogelijk te werk te gaan.

Uitgangspunten gemeente Gouda voor participatie Omgevingsvisie

1. Slim participatieproces: voorkom overlap en 'participatiemoedheid'. Het benutten van input uit andere participatieprocessen heeft bijdragen aan een sterkere samenhang van onderwerpen in de Omgevingsvisie.

2. Aansluiten bij de leefwereld van de verschillende doelgroepen. Door de participatie-aanpak af te stemmen op verschillende doelgroepen, was het mogelijk om aan te sluiten op de leefwereld van de deelnemers. In gesprek met externe stakeholders was een integraal strategisch gesprek mogelijk, waarbij belangen werden uitgewisseld en aan elkaar gekoppeld. De stakeholders konden hierdoor participeren in een adviserende rol. Voor het betrekken van individuele inwoners is ingestoken op de leefomgeving van mensen, in een raadplegende rol, door de bewonersplatforms te consulteren, en via de enquêtevragen in de 'Gouda denkt mee-app'.
3. Eigentijdse communicatie. Het gebruik van 'eigentijdse communicatiemiddelen' heeft door het Coronavirus een enorme vlucht genomen. Met stakeholders, samenwerkingspartners, raad, college en de ambtelijke organisatie hebben participatiemomenten plaatsgevonden via Zoom, in combinatie met het gebruik van de tool Mentimeter. Voor het betrekken van individuele inwoners is gebruik gemaakt van de 'Gouda denkt mee-app'. De opkomst en inbreng via deze kanalen stelde tevreden. Er waren 200 respondenten via deze app, en deze groep is bovendien zeer divers qua leeftijd en woonwijk.

3.3 Vervolg participatie Omgevingsvisie

Tot aan de bestuurlijke behandeling van de Omgevingsvisie in de gemeenteraad vinden nog enkele participatie- en overlegmomenten plaats. Fysieke bijeenkomsten zijn nog voor onbekende tijd onmogelijk gezien de COVID-maatregelen. Gelukkig bieden de verschillende digitale middelen een oplossing en doen zij niet onder voor participatietrajecten in 'normale' normale omstandigheden.

Aansluiten bij lopende participatietrajecten

In het fysieke domein loopt nog een aantal participatie-trajecten, bijvoorbeeld over de Transitievisie Warmte en het Verkeerscirculatieplan. Tot het vrijgeven van het ontwerp van de Omgevingsvisie zal relevante input vanuit deze processen worden benut. Vanuit de Omgevingsvisie wordt nog onderstaande participatie ingezet.

Consultatie concept-Omgevingsvisie

Stakeholders, samenwerkingspartners en andere overheden worden in de gelegenheid gesteld om via digitale weg een reactie te geven op het eerste concept van de Omgevingsvisie. Dit biedt ook de gemeenteraad en de adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit de gelegenheid om input te geven. Via de Omgevingsvisie website kan de mogelijkheid worden geboden om te reageren via een webformulier.

Ontwerp Omgevingsvisie ter inzage

Na besluitvorming in het college van B&W wordt de ontwerp-Omgevingsvisie ter inzage gelegd. Dit gebeurt gelijktijdig met het ter inzage leggen van het Plan-MER ([link naar hk MER](#)). Na het verwerken van de zienswijzen wordt het voorstel voor het vaststellen van de Omgevingsvisie opnieuw aan B&W en de gemeenteraad voorgelegd.

3.4 Dilemma's centraal

In het proces om te komen van opgaven ([link naar hoofdstuk 5](#)) tot keuzes voor de fysieke leefomgeving ([link naar hoofdstuk 7](#)) zijn dilemma's gebruikt. Hierin is een (soms overdreven) tegenstelling van belangen weergegeven om een gesprek over integrale afwegingen op gang te brengen met raadsleden en stakeholders. De vijf dilemma's:

1. Sterk Gouda of Ontspannen Gouda?
2. Levendigheid voorop of leefbaarheid voorop?
3. Inclusief Gouda of accepteren we verschillen?
4. Energietransitie lokaal of regionaal oplossen?
5. Gaat gezondheid boven economische groei?

De input van participanten in reactie op deze stellingen (met name de argumentatie) is gebruikt als basis voor de keuzes voor de fysieke leefomgeving.

4 De waarden van Gouda (GOUDSE WAARDEN)

4.1 Historische achtergrond

De basis voor de hedendaagse **Goudse waarden**, hebben grotendeels hun oorsprong in het verleden. Kijkend naar de kaart van Gouda uit 1875 dan valt een aantal elementen op, die we nu nog duidelijk herkennen in het hedendaagse Gouda:

Gouda in 1875 (bron: Topotijdreis)

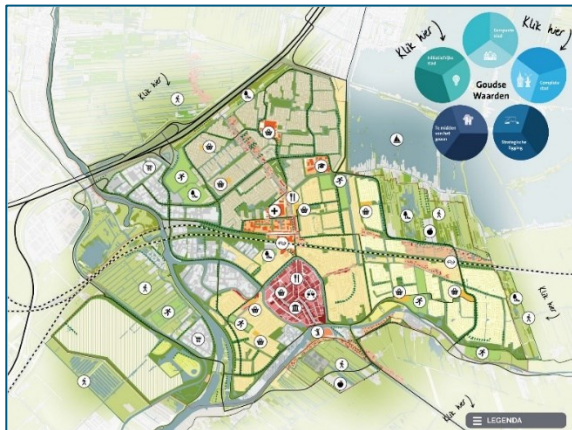

- De watergangen waaraan Gouda is ontstaan: de Gouwe, de singels van de stad, het Stroomkanaal, en de Hollandsche IJssel. Deze strategische ligging van Gouda binnen een groot handelsnetwerk maakte dat de stad al in de Middeleeuwen een sterke economie bezat en kon groeien.
- Spoorlijn: al rond 1855 kwam daar de spoorlijn tussen Utrecht en Rotterdam bij, in 1870 gevolgd door de spoorlijn van Gouda naar Den Haag, die ook nu essentiële verbindingen vormen in de Randstad.
- Behalve de (binnen-)stad zelf, zien we ook de historische linten ontstaan, als ruggengraat van het toen nog te ontginnen polderlandschap. Dat landschap is nu nog steeds van grote waarde voor Gouda; voor recreatie in het buitengebied, waaronder het watergebied van de Reeuwijkse Plassen.
- Goed bereikbaar aan het water is ook de aanzet van de eerste industrie al zichtbaar, de beroemde Goudse Kaarsenindustrie, op de plaats waar later Croda, werd gevestigd.

4.2 De vijf kernwaarden van Gouda 2020

In 2019 is de Toekomstvisie 'Gouda ligt Goed!' opgesteld. In het proces daarvan zijn de onderstaande **interactieve** afbeelding weergegeven kernwaarden van Gouda bepaald. De essentie van deze waarden worden in deze Omgevingsvisie beschermd of verder ontwikkeld in de beoogde richting.

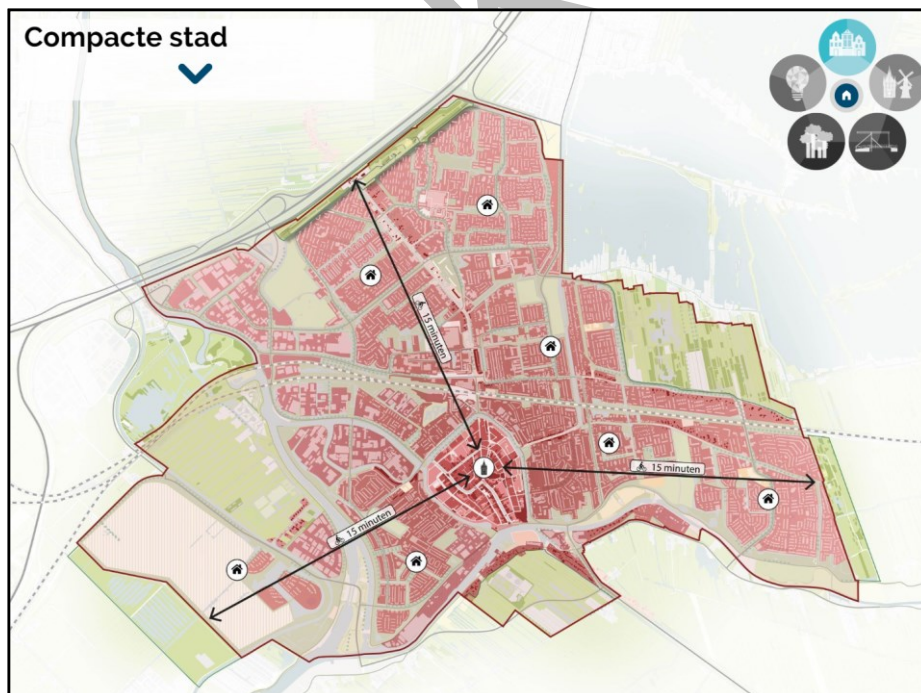

Legenda			
Groen, water en recreatie	Cultuurhistorie en functies		Infrastructuur
- Hoofdgroenstructuur - Stadsnatuur - Oppervlaktewater - Sportparken - Laanstructuur - Stadsparken - Volkstuinen - Wandelpad - Waterrecreatie	- Historisch centrum - Historische linten - Regionale voorzieningen - Wijkcentra - Werkgebieden - Zware industrie	- Ziekenhuis - Onderwijscentrum - Horeca - Musica - Uitgaanscentrum - Winkelcentrum - Grootchalige detailhandel - Festivalterrein	- Eerste stadsuitbreidingswijken - Oosterwijk en Goverwelle - Bloemendaal en Plaswijk - Westergouwe - Westergouwe (gepland) - Snelwegen - Provinciale wegen - Hoofdonderluitingwegen - Hoofd fietsnetwerk - Spoorlijn - Treinstations

4.2.1 Gouda is een compacte stad met een bruisend historisch centrum en rustige randen

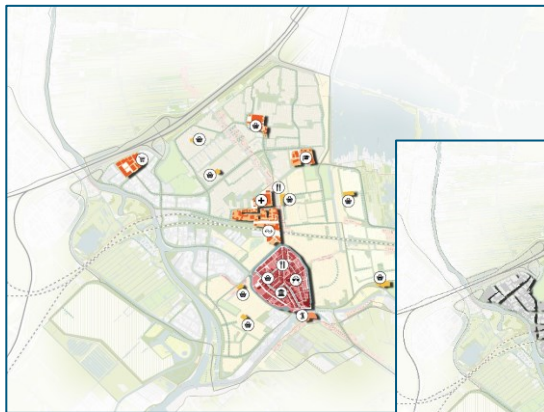
Gouda heeft de schaal van een middelgrote stad. De afstanden binnen Gouda zijn niet groot, maar je vindt er een grote verscheidenheid aan gebieden, functies en voorzieningen. Het historische centrum is bruisend en levendig, met daaromheen rustige woonwijken.

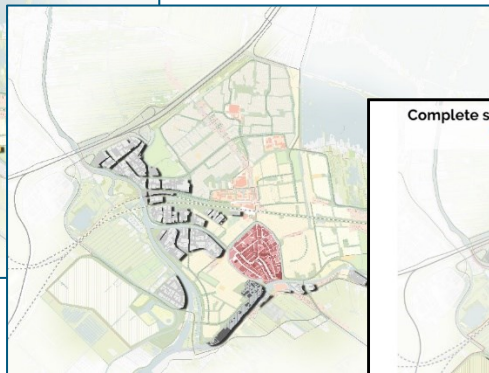

4.2.2 Gouda is een complete en evenwichtige stad waar mensen graag in goede gezondheid wonen, werken, recreëren, van cultuur genieten en winkelen

Voor de meeste stedelijke voorzieningen (bijvoorbeeld ziekenhuis, scholen, winkels, bioscoop, horeca, cultuur) kan je in Gouda goed terecht. Je woont er fijn, en hoeft er voor een baan zeker niet altijd de stad uit.

Voorzieningen

Werken

Wonen

4.2.3 Strategische ligging

Gouda geniet een strategische regionale ligging in een bruisende Randstad, met uitstekende (ov-)bereikbaarheid. De stad heeft door haar voorzieningenniveau een belangrijke centrumfunctie voor de omliggende kernen, maar maakt tegelijkertijd met haar centrale ligging onlosmakelijk deel uit van het grotere geheel van de Randstad. Grote steden zoals Den Haag, Rotterdam en Utrecht zijn uitstekend bereikbaar en zijn onderdeel van de leefomgeving van veel Gouwenaren voor werk, studie of sociale contacten.

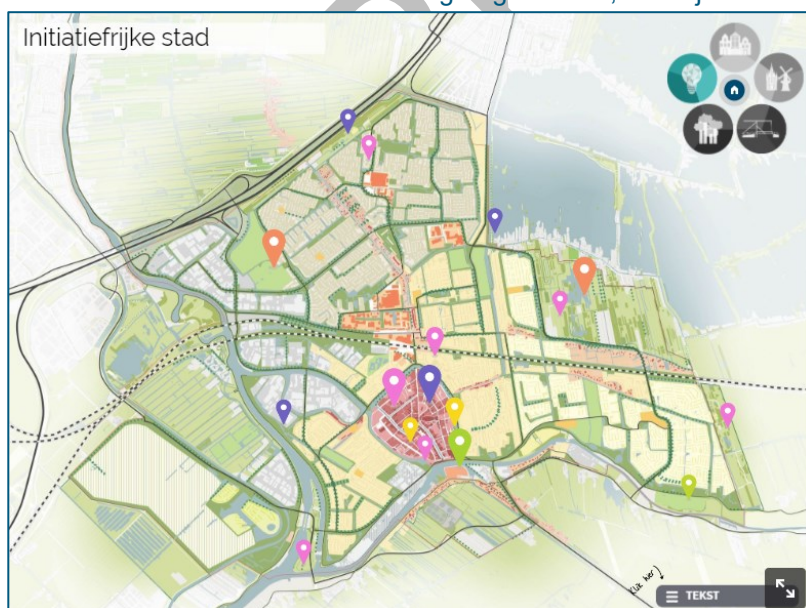
4.2.4 Gouda ligt te midden het van Groene Hart, met waardevol landschap, natuur en veel water

De ontstaansgeschiedenis van Gouda is onlosmakelijk verbonden met het water en het omliggende groen van dit veenweidelandschap. Ook al ligt het grotendeels buiten de gemeentegrenzen, dit omliggende landschap is waardevol en draagt in hoge mate bij aan de kwaliteit van de stad.

4.2.5 Gouda is initiatiefrijk, en geniet een grote mate van participatie van haar inwoners, o.a. in de vorm van evenementen

Gouda is een bruisende stad. De mensen in Gouda zorgen voor elkaar en hun stad via vrijwilligerswerk, sportverenigingen en andere sociale verbanden. Ze hechten waarde aan de gezelligheid in het centrum en de vele activiteiten. Er wordt veel georganiseerd, ook bijvoorbeeld evenementen.

5 Vijf integrale opgaven

Gouda staat voor grote opgaven, nu en in de toekomst. Veranderingen om ons heen maken dat de stad ook zal veranderen. Het klimaat verandert, de vraag naar woningen neemt toe, bedrijvigheid verandert van vorm, de bevolkingssamenstelling verschuift, en zo zijn er nog vele voorbeelden. De vijf Goudse Opgaven vormen hierin een rode draad. In de geest van de Omgevingswet wordt bekeken hoe alle ontwikkelingen op elkaar van invloed zijn. Dit vormt de basis voor het opstellen van een integrale visie voor de fysieke leefomgeving.

5.1 Historische stad doorgeven aan de volgende generaties

Gouda is een van de historische Nederlandse steden met een bloeiperiode zo vroeg als de 15^e eeuw. Stadsrechten kreeg Gouda in 1272. Dat wordt in het jaar 2022 (750 jaar stadsrechten) groots gevierd (programma '**Gouda 750 jaar stadsrechten**'). Uit die tijd en de eeuwen erna dateert de **stedenbouwkundige structuur van de binnenstad** en diverse **monumenten** zoals de Sint Jan en het Stadhuis. Ook in andere delen van de stad is de historie tastbaar, zoals het water, de historische linten en cultuurhistorisch erfgoed uit latere eeuwen.

Hoe kunnen we onze stad doorgeven aan volgende generaties? Het behouden van het cultuurhistorisch erfgoed komt soms onder druk te staan als gevolg van **bodemdaling** en veranderingen in het klimaat. Gouda kan een voortrekkersrol nemen in het aanpakken van deze problemen ('Regiodeal bodemdaling'). Welke kansen biedt de historische stad voor de economie en recreatie?

Centraal staat hierbij dat we willen bouwen en ontwikkelen in harmonie en balans met de historische structuren en ruimtelijke kwaliteiten van de stad.

De belangrijkste deelopgaven betreffen:

- Historische binnenstad beschermen én benutten: Beschermen wat bescherming behoeft (zoals de historische structuur en monumenten), en benutten wat kan (zoals levendige en [semi]-openbare functies in een deel van die monumenten, zodat eenieder daarvan kan genieten). [Link naar § 7.6.1](#) We willen bouwen in harmonie met de historische structuren en ruimtelijke kwaliteit.

- Levendig houden van de lokale economie en de dynamiek van de binnenstad: Stimuleren gevarieerd ruimtegebruik van de binnenstad, zowel binnen als buiten. [Link naar § 7.6.1](#).

- Duurzaam omgaan met bodemdaling: accepteren dat de bodemdaling er is, gedeeltelijke verlaging grondwaterpeil binnenstad. [Link naar § 7.1.3](#).

Toerisme met balans tussen de toerist en de historie. [Link naar § 7.1.3](#).

5.2 Gouda duurzaam ontwikkelen

Gouda is in trek bij woningzoekenden, zowel van binnen als van buiten de stad. Hoe kunnen we zorgen dat we Gouda **duurzaam doorontwikkelen en voldoende woningaanbod** creëren? Een aanbod van hoge kwaliteit is nodig, waar mogelijk met **circulaire** bouwmaterialen en gebruikmakend van duurzame warmte en elektriciteit (programma. '**Energietransitie**'). De ruimte in de compacte stad is schaars. Als we de stad te veel dichtbouwen, ontstaat **wateroverlast en hittestress** (groenstructuurvisie). Daarbij speelt ook de problematiek rondom stikstof. Een toename van stikstofdepositie op de omliggende stikstofgevoelige Natura-2000 gebieden kan een belemmering vormen voor verdere verstedelijking.

De belangrijkste **deelopgaven** betreffen:

1. Efficiënt ruimtegebruik boven en onder de grond bij de verstedelijkingsopgave (zodat voldoende ruimte blijft en vrijkomt voor groen en water) [link naar § 6.5](#)

2. CO2-neutraal en aardgasvrij in 2040 [link naar § 6.2 en 7.4](#)

3. Gouda klimaatadaptief in 2050 [link naar § 6.3 en 7.3](#)

4. Openbare ruimte verbeteren [link naar § 6.3 en 7.3](#)

5. Natuur versterken en biodiversiteit verrijken [link naar § 6.3 en 7.3](#)

5.3 Prettige en veilige woon- en leefomgeving voor iedereen maken

We willen een inrichting van de stad die bijdraagt aan het sociale karakter en veiligheid. We willen een Gouda waarin iedereen mee kan doen, en een passende woning kan vinden. En waar rekening gehouden wordt met anderen, en aandacht is voor wie hulp nodig heeft. En waar goede en toegankelijke voorzieningen zijn in alle wijken. We willen dat inwoners van Gouda wonen en opgroeien in een veilige en leefbare omgeving. Dit start met een besef van eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor anderen, de gemeenschap en de omgeving waarin men leeft.

In en rondom de wijken liggen groene stadsparken die ruimte bieden voor zowel mens als dier, die willen we behouden en waar nodig toegankelijker maken. Uitbreiden van het **groen**, rekening houdend met recreatiemogelijkheden en **biodiversiteit**, is een ambitie voor de toekomst.

‘Een prettig woon- en leefklimaat voor iedereen’; dat raakt aan veel aspecten van de fysieke leefomgeving. We gaan hieronder op de drie belangrijkste in.

1: Aanpak kwetsbare wijken en buurten

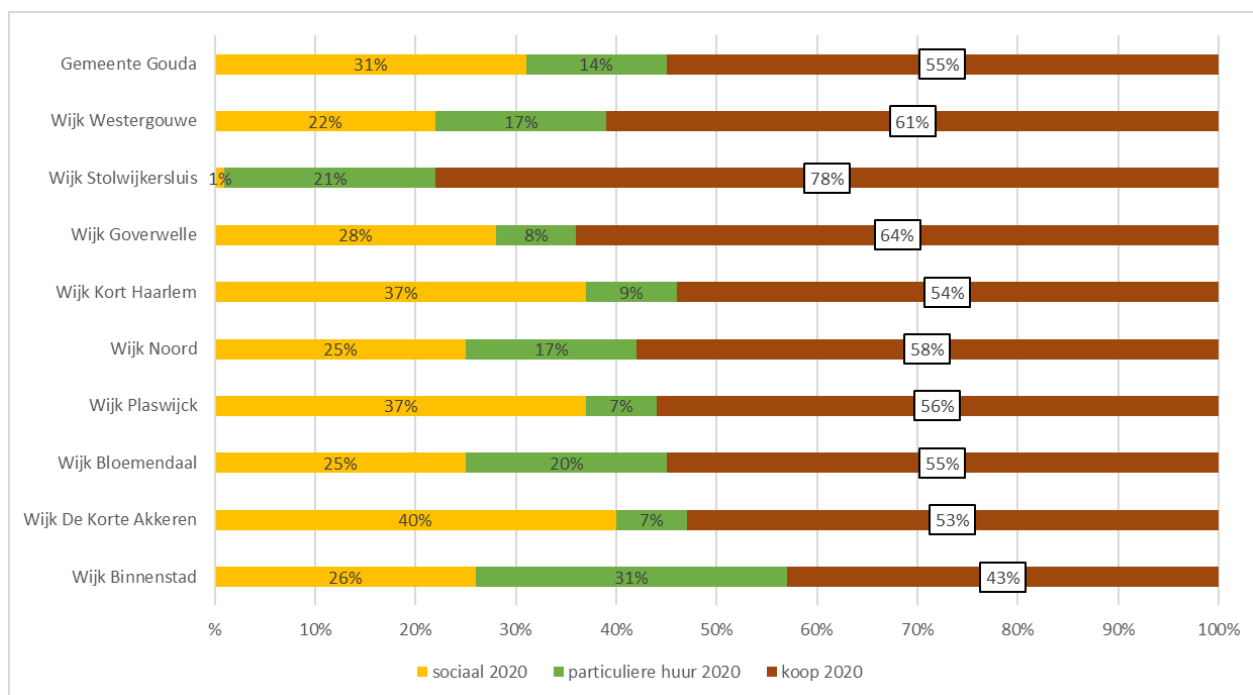
Het verbeteren van de leefbaarheid in Gouda is een belangrijke opgave. Op het punt van criminaliteit, drank- en drugsgebruik kent Gouda “grootstedelijke” problematiek. Problematisch en crimineel gedrag hangt sterk samen met de kwaliteit en leefbaarheid van de fysieke leefomgeving. Buurten waar sprake is van verloedering en onoverzichtelijke openbare ruimte, komt deze problematiek veel vaker voor. In de wijk Korte Akkeren voelt maar liefst 31% van de bewoners zich onveilig¹. Door te investeren in kwetsbare buurten kan de leefbaarheid en veiligheid worden verbeterd. De aanpak moet bestaan uit een combinatie van maatschappelijke en fysieke maatregelen.

2: Een geschikte woning voor elke doelgroep

In de Randstad is sprake van een grote druk op de woningmarkt, die ook merkbaar is in Gouda. Het is zaak de **woningbouw** te versnellen, en een aanbod te creëren voor elke portemonnee. Voor de komende

¹ Gouda.incijfers.nl

10 jaar (2020-2029) is de woningbehoefte voor Gouda volgens de provinciale Trendraming 2019 – die rekening houdt met instroom van buiten de gemeente – bijna 3.400 woningen². Niet alleen het aantal woningen is van belang, maar ook welke woningen er worden gebouwd, in welk segment en waar. Een evenwichtig woningbouwprogramma moet recht doen aan wat er al aan bestaande voorraad staat, maar ook in relatie tot de regionale woningvoorraad en andere (woningbouw)ontwikkelingen binnen de regio. Dit wordt nader uitgewerkt in het programma Wonen.

Woningbestand Gouda per wijk (Bron: Gouda in cijfers, 2020)

In de stad is ruimte om circa 8.500 woningen te bouwen tot 2040 (verstedelijkingsagenda). Het nieuwe woningaanbod moet goed afgestemd zijn op de verschillende doelgroepen. Dat betekent dat er woningen worden gebouwd voor elke portemonnee, grondgebonden en gestapeld, in groene wijken en vlakbij het station, en voor doelgroepen die niet terecht kunnen in een reguliere woning. Wat alle woningzoekenden willen is een veilige en leefbare plek om je thuis te voelen. Welke kansen of uitdagingen levert dat op voor de andere opgaven?

3: Inclusieve stad

Iedereen doet mee. Gouda is een kleurrijke stad met inwoners van alle leeftijden en afkomsten, met verschillende interesses, mogelijkheden en behoeftes. Ongeacht deze verschillen is de uitdaging dat iedereen zo veel mogelijk mee kan doen in de samenleving (visie SamenLeven). Hoe kunnen **voorzieningen toegankelijk zijn voor alle inwoners**, rekening houdend met situering in de stad, en een veilige route ernaartoe. [link naar § 7.5](#)

Inspirerend voorbeeld: Westergouwe

Westergouwe wordt de eerste volledige inclusieve wijk van Gouda. Door dit uitgangspunt al in het ontwerpproces mee te nemen, ontstaan er allerlei kansen om een inclusieve samenleving te bevorderen. Zo kunnen aan de voorkant geschikte locaties worden gezocht voor het huisvesten van specifieke woondoe-

² Dit is een afgeleide van de cijfers voor Midden-Holland. Gemeenten hebben een gezamenlijke opgave in het voorzien van de regionale woningbehoefte

groepen. Op meerdere plekken in de wijk worden ontmoetingsplekken gerealiseerd om de onderlinge solidariteit en sociale cohesie te versterken. Centraal in de wijk wordt een groot integraal kindcentrum gerealiseerd, met een wijkbib, sportvoorzieningen die multifunctioneel gebruikt kunnen worden. Het doel achter deze keuzes is om verschillende doelgroepen een geschikte woonplek te bieden, en bij te dragen aan het ontstaan van 'buurtcommunities'. [link naar § 7.6.4](#)

De belangrijkste deelopgaven betreffen:

- Voldoende woningen en (wijk-)voorzieningen realiseren met aandacht voor de diverse doelgroepen

- Leefbaarheid en veiligheid in de wijken vergroten [link naar § 7.5](#)
- Leefomgeving draagt bij aan zelfredzaamheid ouderen en mensen met een beperking [link naar § 7.5](#)

5.4 Gezonde mensen door een gezonde leefomgeving

Naast een **bruisende binnenstad** is er ook **rust en ruimte** nodig in de stad. Goudse woonwijken zoals **Westergouwe en Bloemendaal** moeten een **gezond leefklimaat bieden** door stilte, schone lucht en voldoende ruimte voor kinderen om **veilig** te spelen. Overheid, ontwikkelende partijen, ondernemers en inwoners hebben de gezamenlijke verantwoordelijkheid om te investeren in een gezonde leefomgeving. We zien hier de volgende uitdagingen voor de toekomst.

Samenwerking tussen sociaal en fysiek

Het beschermen en bevorderen van de gezondheid is niet enkel een opgave voor het sociaal domein van de gemeente (zoals zorg, jeugd, werk & inkomen). Het betreft een gezamenlijke verantwoordelijkheid, wat betekent dat er verbindingen gelegd worden met andere opgaves om hiermee de betrokkenheid en verantwoordelijkheid te vergroten. De meeste winst is er te halen door gezondheid integraal te benaderen; het fysieke en sociale domein bij elkaar te brengen. De omgeving waarbinnen mensen wonen, werken en recreëren heeft invloed op de fysieke en mentale gezondheid van inwoners. De inrichting van de ruimte is dus een middel om de gezondheid van inwoners te faciliteren, bevorderen of beschermen. Denk hierbij aan het aanleggen van speeltuinen ter bevordering van de lichamelijke ontwikkeling van kinderen of de aanleg van fietsstraten om het makkelijker te maken om te fietsen in plaats van met de auto op pad te gaan.

Healthy mobility

Gouda is een compacte stad waar mensen graag de fiets pakken. Van alle verplaatsingen binnen de stad is 60% per fiets, waarmee Gouda relatief goed scoort ten opzichte van vergelijkbare steden. Van de verkeersbewegingen van en naar de twee treinstations, is ruim 80% te voet of met de fiets. Toch zijn er ook files, en is de parkeerdruk erg hoog. Dit heeft een negatieve impact op de luchtkwaliteit en leidt tot een grote behoefte aan verhard oppervlakte, met de nadelige gevolgen voor de gezondheid en het milieu van

dien. De uitdaging is om de mobiliteit in de stad te optimaliseren met gezondheid als speerpunt. Hoe kunnen we inwoners stimuleren meer te **wandelen, de fiets** te pakken of het OV te nemen? Willen we een **gezonder woon- en leefklimaat** stimuleren door een beperking van autoverkeer in delen van de binnenstad (Mobiliteitsplan, coalitieakkoord), en/of door het stimuleren van schone vervoersmiddelen?

[link naar § 7.2](#)

De belangrijkste deelopgaven betreffen:

- Werken aan een gezonde leefomgeving
- Meer ruimte om te bewegen (spelen, sporten, recreëren)
- Mobiliteit, met minimale milieu- impact
- Schone stadslogistiek

5.5 Gouda heeft een blijvend sterke economie en regionale positie

Gouda is de centrumgemeente van Midden-Holland, met tal van belangrijke werkgevers en **voorzieningen** op het gebied van gezondheid, onderwijs, cultuur en winkels. Het behoud van deze werkgelegenheid en voorzieningen is geen garantie voor de toekomst, maar vraagt om ruimtelijke keuzes en het aantrekken van een brede doelgroep. Woningzoekenden uit de regio die stedelijk willen wonen met **snelle verbindingen** naar de grote steden, kiezen graag voor Gouda. Erg belangrijk voor deze **sterke economische positie** is de uitstekende treinverbinding van station Gouda met de omliggende steden, waardoor Gouda een belangrijke positie heeft in de Randstad. Zonder reisinformatie te checken ben je in 20 minuten in hartje Rotterdam, Den Haag of Utrecht. Circa 39.000 treinreizigers maken elke dag gebruik van de twee treinstations.

De belangrijkste deelopgaven betreffen:

1: Versterken centrumpositie Gouda in Midden-Holland [link naar § 7.1](#)

- Behouden en versterken regionale OV-bereikbaarheid

Station Gouda en omgeving vormen het mobiliteits- en voorzieningshart van de regio. De uitstekende trein- en busverbindingen maken Gouda tot een drukbezocht hoogwaardig OV-knooppunt. Inwoners van de regio reizen meerdere keren per uur naar Den Haag, Rotterdam en Utrecht binnen 20 minuten. In het kader van Toekomstbeeld OV 2040 wordt het verdubbelen van de verbinding met Amsterdam (van 2 naar 4 sprinters per uur) als kansrijk gezien.

Andersom maakt het Gouda ook tot een aantrekkelijke werklocatie voor vrijwel de hele Randstad. Ruim 20.000 keer per dag wordt op het station in- en uitgecheckt. Daarnaast kent station Gouda een groot aantal overstappers uit de omgeving van Alphen aan den Rijn, Zoetermeer, Woerden en Utrecht Leidsche Rijn.

De opgave voor de toekomst is om station Gouda te versterken als regionaal OV-knooppunt. Dit kan worden bereikt door een combinatie van spoorboekloosrijden naar grote steden, en een divers aanbod van vervoer naar Goudse woonwijken, werklocaties en omliggende kernen. Om dit te bereiken is het nodig de

vervoerswaarde en aantrekkingskracht van station Gouda waar mogelijk te vergroten. Een hogere vervoerswaarde wordt bereikt als meer bewoners en werkenden op station Gouda zijn aangewezen voor woon-werkverkeer. Regionale voorzieningen in de stationsomgeving kunnen voor aanvullende vervoerswaarde zorgen.

2: Gezonde werklocaties [link naar § 7.1](#)

Goed functionerende bedrijventerreinen en werklocaties stimuleren eigentijdse en innovatieve vormen van ondernemen. Dit is nodig om een gunstig vestigingsklimaat te bieden en een sterke positie in te nemen in de regionale economie. Daarmee wordt ingezet op het behoud van arbeidsplaatsen en tegengaan van leegstand. Goudse Poort profileert zich bijvoorbeeld als hét bedrijvenpark, gelegen midden in de Randstad in het Groene Hart en goed ontsloten via de A12 en A20. Het terrein kent ook een herontwikkelingsopgave om de leegstand tegen te gaan, én ruimte te scheppen voor nieuwe functies: De 'Ontwikkelstrategie Goudse Poort' heeft als ambitie de kantoorleegstand met de helft te verminderen door kantoorruimtes te transformeren naar wonen en maatschappelijke functies. Voorkomen moet worden dat bedrijven nieuwe ontwikkellocaties verkiezen boven de bestaande bedrijventerreinen, door een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden.

Nieuwe generatie kantoren bij OV

Er is vanuit regionaal oogpunt vraag naar de ontwikkeling van nieuwe kantoorruimte, met een uitstekende OV-bereikbaarheid. Dit vraagt om goed OV op bestaande bedrijventerreinen, en ontwikkelruimte nabij bestaande OV-locaties, zoals de Spoorzone. Binnen de Spoorzone wordt naast wonen ook ruimte gemaakt voor kantoorruimte maatschappelijke functies, leisure en onderwijs.

Flexibele kantoorconcepten en *mixed-use* locaties (kantoren, wonen, horeca) (en andere nieuwe werkconcepten die nu nog niet in beeld zijn) groeien snel in aantal en marktaandeel in Nederland door o.a. de groei van het aantal ZZP'ers. In Gouda zijn enkele kantoorpanden ingericht als flex-kantoor, zoals het Color Business Centre Gouda.

3: Zuinig op schaars goed

In de hele provincie is schaarste aan ruimte voor zware milieucategorieën bedrijvigheid en watergebonden kavels. Het behoud van ruimte voor dergelijke vormen van industrie is vastgelegd in het provinciale Omgevingsbeleid. Voor zover de locaties in de praktijk nog geschikt zijn, is het zaak deze zo efficiënt mogelijk voor de beoogde vormen van bedrijvigheid te benutten.

6 Drie uitdagingen met een grote ruimtelijke impact

Gouda heeft drie uitdagingen met een grote ruimtelijke impact:

1. Verstedelijkingsopgave
2. Energietransitie
3. Klimaatadaptatie

6.1 Verstedelijkingsopgave

Bovenop de circa 30.000 bestaande woningen in Gouda, zijn de komende decennia nog duizenden nieuwe woningen nodig om iedereen naar wens en behoefte te kunnen huisvesten. In de Verstedelijkingsagenda Gouda (2018) is verkend dat er tot en met 2040 nog 8.500 woningen kunnen worden gebouwd in de stad. Voor circa 6.200 woningen geldt dat deze onderdeel zijn van bestaande visies en plannen, zoals de nieuwbouwwijk Westergouwe en de Spoorzone. Het restant van de woningbouwopgave moet worden ingevuld in herstructureringsgebieden (oud wonen wordt modern wonen) en transitiegebieden (verouderende [bedrijven-]terreinen maken plaats voor gemengde stedelijke functies). Op welke wijze dit het beste kan, hangt sterk af van de kansen en beperkingen van de locatie. Verschillende zogenaamde 'verstedelijkingsstrategieën' staan de gemeente daarbij ter beschikking.

Met alleen de ruimte voor woningen zijn we er nog niet. Ook allerlei stedelijke voorzieningen die meer nodig zijn als er meer mensen in Gouda wonen, werkgelegenheid, bedrijvigheid, duurzame mobiliteit (openbaar vervoer, fiets- en wandelpaden en wegen), en toenemende energievraag vragen om extra ruimte.

6.2 Energietransitie

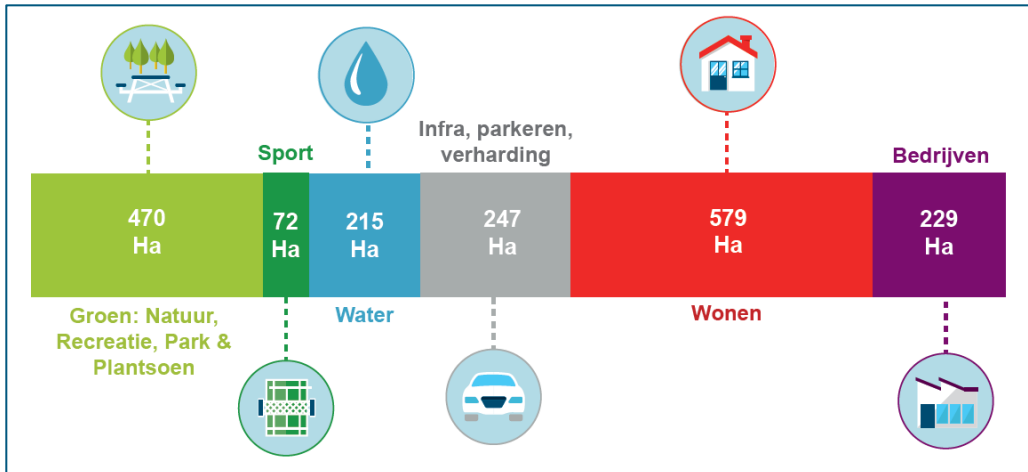
Nederland kiest voor een overgang naar schone vormen van energie, en het beperken van de energievraag. Wij hebben ons tot doel gesteld een CO²-neutraal en aardgasvrij Gouda te hebben in 2040. Hiermee gaan wij lokaal aan de slag in het raadsprogramma Energietransitie, met als lokaal onderdeel de Transitievisie Warmte, en regionaal in de vorm van de Regionale Energiestrategie (RES). Waar deze transitie van invloed zal zijn op de fysieke leefomgeving van Gouda is op dit moment nog niet duidelijk, maar die invloed zal er zeker zijn. Voor het opwekken van duurzame energie wordt gekeken naar daken, openbare ruimte en de ondergrond. Windmolens en warmtepompen kunnen o.a. leiden tot geluidsoverlast, zonnepanelen op monumenten kunnen het beschermd stadsgezicht aantasten, door de aanleg van een warmtenet sneuvelen mogelijk een aantal bomen. Onherroepelijk zal de energietransitie dan ook leiden tot het maken van keuzes in de leefomgeving.

6.3 Klimaatadaptatie

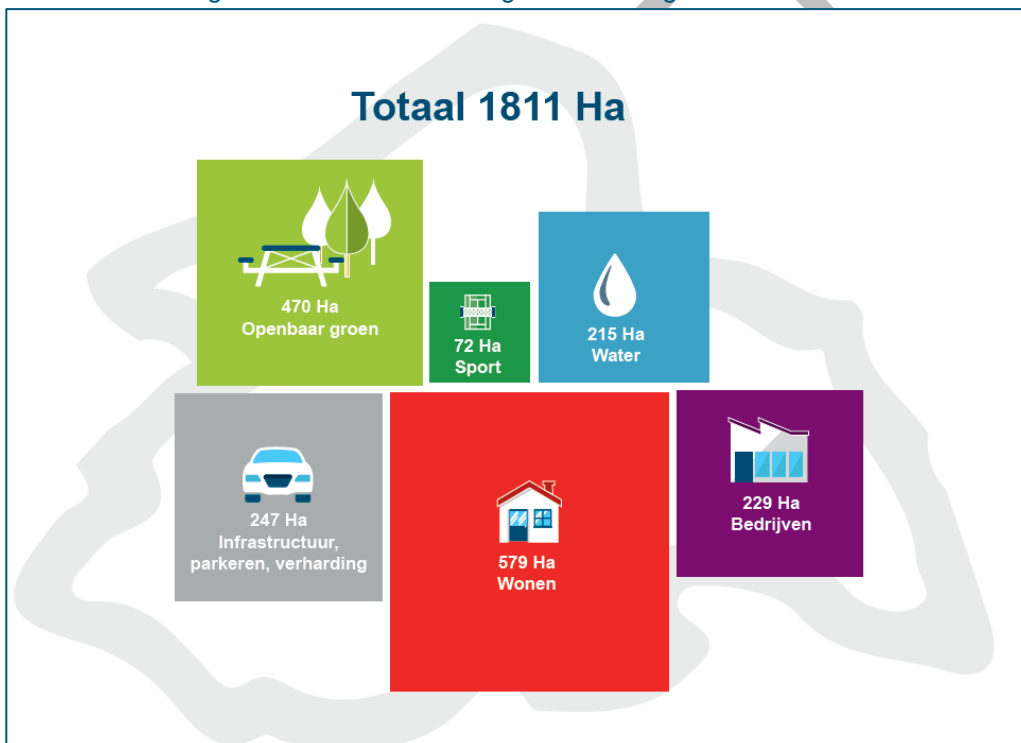
Het klimaat is aan verandering onderhevig. We merken dat steeds vaker met warme en droge zomers, resulterend in 'hittestress', vooral in de stad, en vaak langaanhoudende droogte in onze tuinen en groengebieden. Daar staan hevige regenbuien tegenover, die de straten ineens blank kunnen zetten, of voor hoge waterstanden in de rivieren kunnen zorgen. Tezamen met het hoge grondwaterpeil in Gouda levert dat vaak problemen op. Zeker voor gebieden met een belangrijkste maatschappelijke functie, bijvoorbeeld het ziekenhuis, is dat zorgwekkend. In deze omgevingsvisie is daarom volop aandacht voor de fysieke ruimte die nodig is voor de klimaatadaptatie: we streven dan ook naar meer ruimte voor water en groen, bijvoorbeeld in plaats van verharding. Dit komt de klimaatadaptatie ten goede, maar ook meteen de mogelijkheden voor recreatie.

6.4 Ruimtegebruik Gouda nu en straks

Het bestaande **Gouda is op hoofdlijnen als volgt opgebouwd**: ongeveer 1/3 is in gebruik om te wonen of werken, bijna de helft is water of groen, en de rest is infrastructuur.

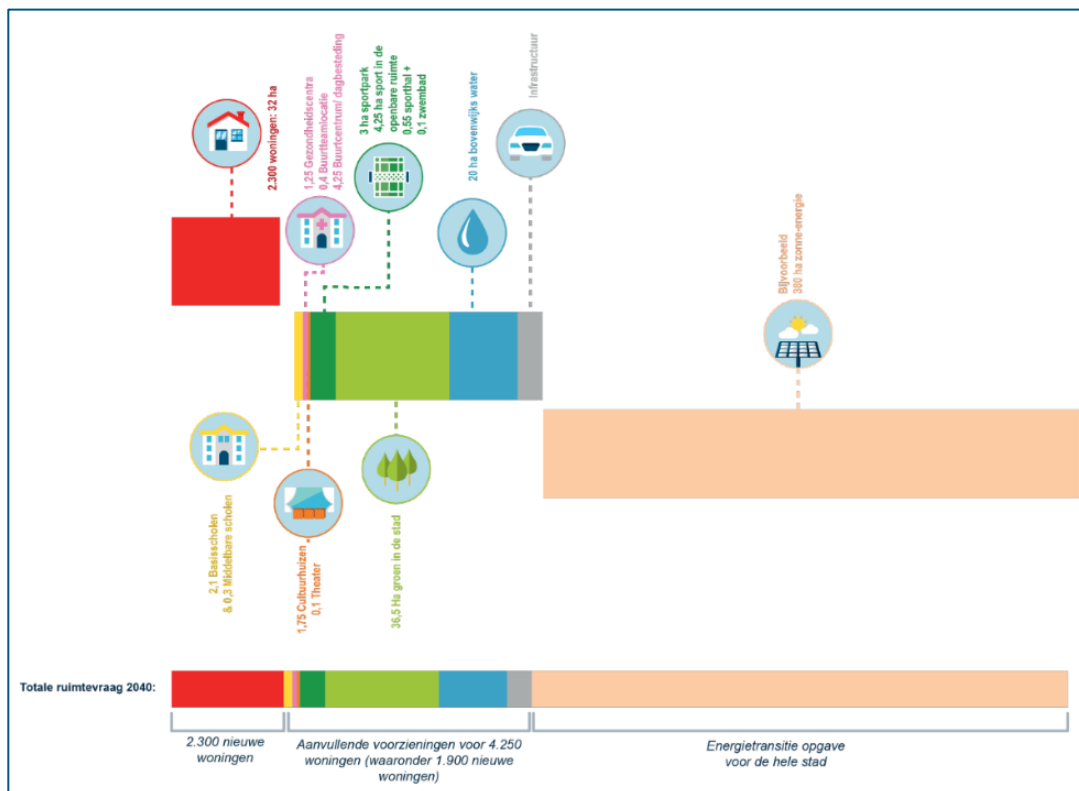

Hoe dat er op kaart van Gouda uit ziet ziet u [hier](#). De grofweg 1.800 hectare die Gouda groot is, is dus in feite nu al vol. In tegenstelling tot veel andere gemeenten heeft Gouda immers nauwelijks nog open ruimte tussen de grens van de stad en de grens van de gemeente.

Ruimtegebruik brede verstedelijkingsopgave

Voor de ca 2.300 nieuwe woningen en nieuwe ruimte voor bedrijven die nog geen onderdeel uitmaken van een vastgestelde visie of plan, is nog ongeveer 30-40 ha nodig. Inclusief ruimte voor water, groen, energie, infrastructuur en voorzieningen is voor Gouda echter nog veel meer ruimte nodig. In totaal ruim 500 hectare.

We zullen keuzes moeten maken!

Wanneer we deze twee ruimtebehoeften aan Gouda willen toevoegen, zien we dat niet alles overal zomaar ingepast kan worden. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden.

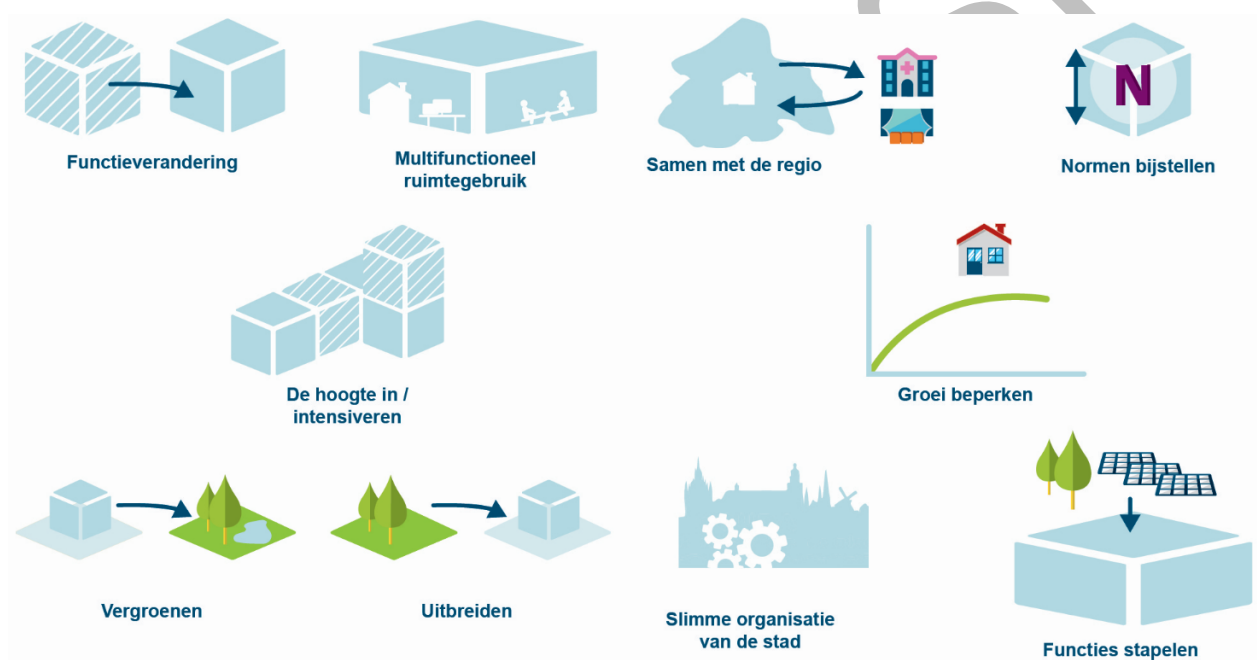

6.5 'Toolbox' voor slim ruimtegebruik

Slim kiezen voor de toekomst: Beter Benutten

De ruimtebehoefte voor voortgaande verstedelijkingsopgaven, de klimaatadaptatie en energietransitie, past niet zonder meer in het huidige Gouda. We zullen dus keuzes moeten maken. Keuzes in welke functies wel of niet toe te voegen én op welke manier. Hebben we bijvoorbeeld in de toekomst dezelfde behoefte aan wegen en parkeerplaatsen, of kan dan ook anders, en beter? Maar ook keuzes in hoe slimmer om te gaan met de bestaande stad en de nieuwe behoeften. Wat is er nodig en wie hebben we nodig om de leegstaande kantoren beter te benutten onder de huidige marktomstandigheden, wet en regelgeving? Of verrommelde gebieden? Of kunnen we verschillende functies, die elkaar niet bijten maar juist van elkaar kunnen profiteren, stapelen? En kunnen we ruimte winnen door meer op het openbaar vervoer te rekenen i.p.v. de autobereikbaarheid?

Welke oplossingen het beste zijn, hangt o.a. af van de locatie, welke kansen en behoeften er al liggen, en hoe de nieuwe ambities én een plek krijgen én een toegevoegde waarde kunnen hebben. Er zijn diverse strategieën, die hierbij ingezet kunnen worden.

Functieverandering

Functieverandering - of transitie - is het vervangen van bijvoorbeeld verouderde en leegstaande bedrijfs- en kantoorlocaties door wonen of gemengd woon-werkgebied. Het werken is daarbij veelal een andersoortige vorm van werken dan op het oude bedrijventerrein. Het gaat in de nieuwe situatie om werk dat goed verenigbaar is met de woonfunctie en andersom. Vooral verouderde kantoorlocaties met een gunstige ligging ten opzichte van het openbaar vervoer zijn aantrekkelijk voor deze strategie. Enerzijds door sloop van oude gebouwen die plaatsmaken voor nieuwe gebouwen (waarbij het sloopmateriaal zoveel mogelijk hergebruikt wordt), of anderzijds door herinrichting van de oude gebouwen zodat geen nieuw bouw materiaal nodig is. Geslaagde voorbeelden hiervan zijn de transformatie van het voormalige gemeentekantoor aan de Agnietenstraat naar (gasloze) woningen, en de transformatie van het Kaaspakhuis aan de Westerkade.

Multifunctioneel ruimtegebruik

Met multifunctioneel ruimtegebruik bedoelen we het slim inzetten van een ruimte of gebouw voor meerdere functies. Een voorbeeld is een gebouw van een voetbalclub dat – als er niet gevoetbald wordt – door

de wijk wordt gebruikt als buurtgebouw. Op deze manier kan een gebouw veel meer dagen per week, of uren per dag, worden gebruikt, en zijn er dus netto in Gouda minder gebouwen nodig dan wanneer iedere functie zijn eigen gebouw zou hebben. Het principe van het integrale kindcentrum in Westergouwe is hier ook een voorbeeld van.

Voor parkeerplaatsen is een vergelijkbare efficiëntieslag te maken. Door parkeerplaatsen niet strikt toe te kennen aan één type gebruiker (bijvoorbeeld winkelbezoek), maar ze ook open te stellen voor anderen (bijvoorbeeld bewoners), hoeven in totaal minder parkeerplaatsen te worden gemaakt. Door ze daarnaast met open verharding in te richten i.p.v. met klinkers, dragen ze ook bij aan de waterretentie in de stad als het regent.

Samen met de regio

Gouda speelt een belangrijke rol voor de regio. Veel mensen uit omliggende dorpen gaan naar school, het ziekenhuis of winkels in Gouda, omdat die er in hun eigen woonplaats niet of minder zijn. Op haar beurt zou Gouda een deel van de functies buiten Gouda, dus in samenwerking met die regio, kunnen huisvesten om de druk op de ruimte binnen Gouda te verlagen. Dit is bijvoorbeeld het geval met bedrijventerrein Gouwepark, dat door de gemeenten Zuidplas, Waddinxveen en Gouda in een gezamenlijke regeling is gerealiseerd, op het grondgebied van de gemeente Zuidplas. Inwoners van Reeuwijk (gemeente Bodegraven-Reeuwijk) zijn sterk verbonden met Gouda. Of met het groene uitloopgebied het Steinse Groen aan de oostzijde van de stad (gemeente Krimpenerwaard). Hetzelfde zou kunnen voor de energie-opgave; die kan Gouda immers niet alleen maar op eigen grondgebied faciliteren.

Normen bijstellen (bestuurlijke afwegingsruimte)

Bij ontwikkelingen in de stad spelen altijd verschillende belangen mee. Sommige van die belangen zijn omgezet in normen, waar bij de ontwikkeling aan moet worden voldaan. Voorbeelden zijn parkeernormen, normen voor sociale huur, duurzaamheid en sinds kort ook een groennorm, namelijk 15% openbaar groen voor iedere nieuwe ontwikkeling. Het 'stapelen' van normen kan zorgen voor complexe situaties bij ontwikkelingen. Het bieden van bestuurlijke afwegingsruimte kan (zoals de term suggereert) ruimte bieden om naar een slimme oplossing te zoeken, waarbij het doel achter de norm op een andere manier wordt bereikt. Bijvoorbeeld het bieden van alternatieve mobiliteitsoplossingen, zodat parkeerplaatsen kunnen worden omgezet in openbaar groen.

De hoogte in / Intensiveren

Sommige plekken in de stad zijn al erg dicht bebouwd, zoals de binnenstad. Andere plekken kunnen wellicht juist aan kwaliteit winnen als ze efficiënter worden gebruikt. Op de juiste plek, met de juiste vormgeving, en met de juiste functie en de juiste hoogte. Grote gebieden met laagbouw kunnen hier een voorbeeld van zijn, waar een hoogteaccent juist kan bijdragen aan de oriëntatie. Of het voorbeeld van 't Leliepark, waar 144 verouderde portiekwoningen ruimte hebben geboden aan 152 grotere woningen. Uiteraard mag dit niet de hittestress of parkeerdruk verergeren.

Groei beperken

Een andere strategie kan zijn om de groei minder te faciliteren binnen de stadsgrenzen. Dit raakt ook aan de strategie 'samen met de regio', waarbij Gouda minder groeit op bepaalde vlakken, en de regio dat opvangt. Maar het kan ook zijn dat de groei überhaupt niet wordt gefaciliteerd. Een voorbeeld is de stop op de volumegroei van kantoorruimte. Als dit voor de woningbouw als strategie zou worden gehanteerd, is de consequentie wel dat er minder doorstromingsmogelijkheden zijn, waar vooral jongeren veelal de dupe van worden. Een ander voorbeeld is het toerisme. Tot welke grens draagt het bij aan de vitaliteit van de stad, en wanneer wordt het meer een last?

Vergroenen

Gouda is een compacte gemeente, midden in het groene hart. De stad zelf beschikt vooral in het noorden en oosten over fraaie groenstructuren: parken, lanen, oude groene linten en uitloopgebieden naar het buitengebied. Hier is het prettig om te verblijven voor zowel mens als dier. Dit is echter niet in alle woonwijken en bedrijventerreinen het geval. Vooral rondom het ziekenhuis, enkele bedrijventerreinen en bijvoorbeeld te binnenstad, loopt op warme dagen de temperatuur zo hoog op, dat het niet meer gezond is om er te verblijven; hittestress noemen we dat. Door deze gebieden groener en natter te maken, daalt direct de temperatuur. Dit komt de gezondheid van de mensen ten goede en de leefbaarheid in zijn totaliteit. Als we dit op maaiveld doen, betekent het echter wel dat er dus niet gebouwd kan worden. Om bomen te kunnen planten moet er ook onder de grond ruimte zijn, dus geen kabels en leidingen. Alternatieven / aanvullende mogelijkheden zijn het vergroenen van daken of het maken van groene gevels. Deze hebben ook een gunstig (zij het minder) verkoelend effect.

Zie ook Groen moet je doen [LINK](#) en Operatie Steenbreek [LINK](#)

Uitbreiden

Sinds de 19^e eeuw heeft stedenbouw vooral in het teken gestaan van grootschalige uitbreidingen, buiten de oorspronkelijke stadsmuren. Bij behoefte aan nieuwe woningen of bedrijventerreinen werd meestal naar het groen aan de randen van de stad gekeken. De behoefte aan nieuwe woningen en ruimte voor bedrijven bestaat nog steeds. Een nieuwe grote ruimtevrager is het opwekken van schone energie, bijvoorbeeld met zonnepanelen in een weiland. Met de realisatie van Westergouwe is die uitbreidingsruimte er vrijwel niet meer. Uitbreiden inzetten als strategie kan betekenen dat kritisch wordt gekeken naar de groengebieden die nog resten, of dat uitbreiding plaats vindt buiten de gemeentegrens, in de regio Midden-Holland. Dit laatste hangt samen met de strategie 'Samen met de regio'.

Slimme organisatie van de stad

Wonen, werken en verplaatsen wij ons over 20 jaar nog net zoals nu? Digitale ontwikkelingen hebben al jaren invloed op de ruimtebehoefte, bijvoorbeeld ten aanzien van kantoren en winkels. Met moderne technieken kan de aanwezige infrastructuur van Gouda efficiënter worden gebruikt. Denk aan parkeer-apps om te zien waar nog plaats vrij is, zoals ook voor elektrische laadpalen bestaat. Of een app waarop je kunt zien wanneer het rustig is in je sportschool. Of de slimme verkeerssystemen die net iets langer groen houden als er veel verkeer aankomt, om te voorkomen dat al dat verkeer eerst moet remmen, en dan weer optrekken, met alle gevolgen voor de lucht en het geluid van dien. Of een app die tijdig laat weten wanneer het grondwaterpeil te hoog wordt. Kortom, er zijn legio mogelijkheden om de stad nog slimmer en vooral ook comfortabeler te kunnen gebruiken.

Functies stapelen

De laatste strategie is het stapelen van functies. Tennisbanen op een flatgebouw, zonnepanelen op een groen dak, of wonen boven een school zijn hier enkele voorbeelden van. De stad kan op deze manier meer functies huisvesten, zonder meer grondoppervlak nodig te hebben. Als het goed wordt gedaan, neemt de kwaliteit van de locatie toe. Wel moet worden gewaakt voor een te grote druk op een bepaald gebied, bijvoorbeeld door de verkeersaantrekkende werking en parkeerbehoefte.

7 Keuzes voor Gouda

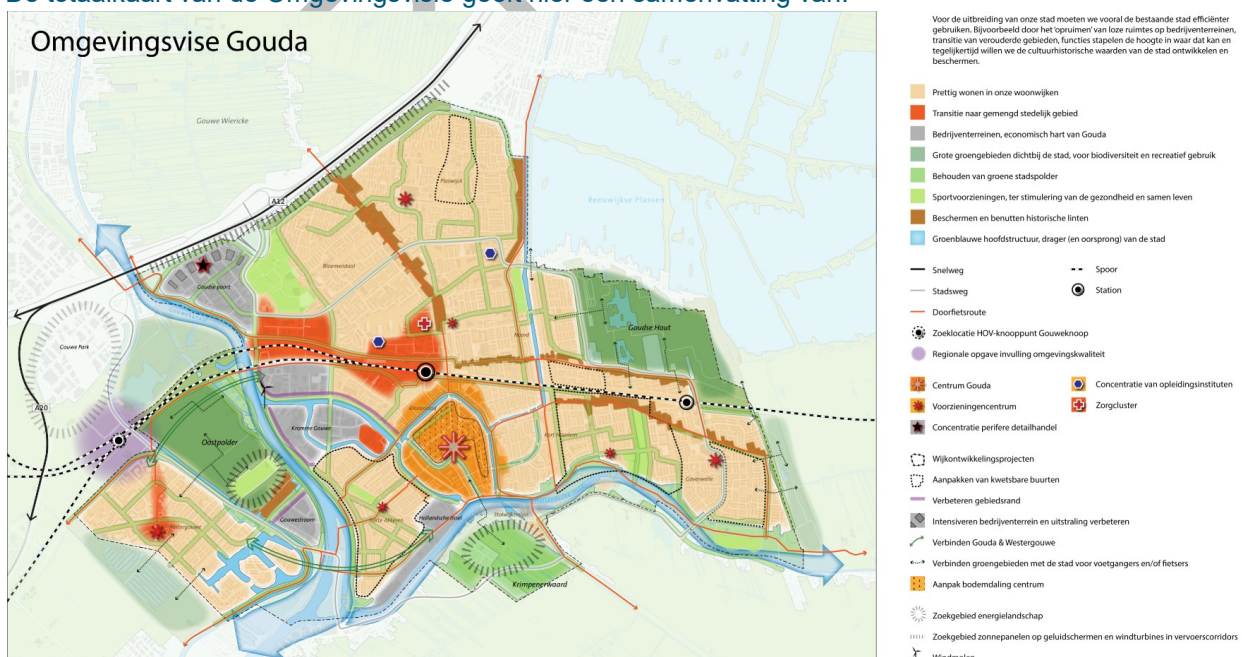
In de eerdere onderdelen van deze Omgevingsvisie hebben we de vijf belangrijkste **Goudse Waarden** geformuleerd. De belangrijkste, omdat er veel meer te noemen zijn voor onze stad, maar focus ons helpt scherpe keuzes te maken voor de toekomst. De waarden zeggen iets over het nu, maar de opgaven waar we in de toekomst voor staan, hebben we zichtbaar gemaakt in de **Goudse Opgaven**. Ook hier hebben we focus aangebracht; natuurlijk is er veel meer te doen de komende tijd, maar de focus ligt op de grote nieuwe transitie's, waar echt nog nieuwe aandacht en energie op nodig is. Die opgaven brengen uitdagingen met zich mee- **met een grote ruimtelijke impact** (de verstedelijking, de energietransitie en de klimaatadaptatie). Door gerichte en integrale **Keuzes voor de leefomgeving** te maken, brengen we voor de komende jaren focus aan voor de stad.

Omdat steeds in integrale oplossingen is gedacht, komen veel van de eerdere Opgaven in meerdere Keuzes terug. We richten ons op deze vijf Keuzes:

1. **Florerende stad**: Focus op de economisch gezonde stad met voldoende werk en voldoende en prettige en gevarieerde woonruimte, en sterke en uiteenlopende voorzieningen voor Gouda en omgeving, in de context van onze grote historische kwaliteiten;
2. **Duurzame mobiliteit**: Focus op de verduurzaming van de wijze waarop we ons binnen en buiten de stad bewegen, met een shift naar nog meer fietsen, wandelen en openbaar vervoer, en met ruimte voor moderne mobiliteitsdiensten. Door afname van autoverkeer kan verharding en parkeerruimte worden gereduceerd;
3. **Gezonde groene stad**: Focus op het stimuleren van onze gezondheid, door hier bij de inrichting van de stad rekening mee te houden: een aantrekkelijker en groenere openbare ruimte, met gevarieerd groen, en zorgvuldig gekozen transitie- of ontwikkellocaties;
4. **Energietransitie**: Focus op duurzame transitie van onze energie, niet alleen in keuze van de bron daarvan (duurzame opwekking) maar ook hoe we dit onderling afstemmen, zodat we elkaar niet (onder- of bovengronds) in de weg zitten met de systemen;
5. **Sterke wijken**: Focus op onze woonwijken, waar het gewoon heel fijn leven is of nog fijner gaat worden! Voldoende en de juiste woningen, met een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten en gezond gedrag, waarbij iedereen mee kan doen!

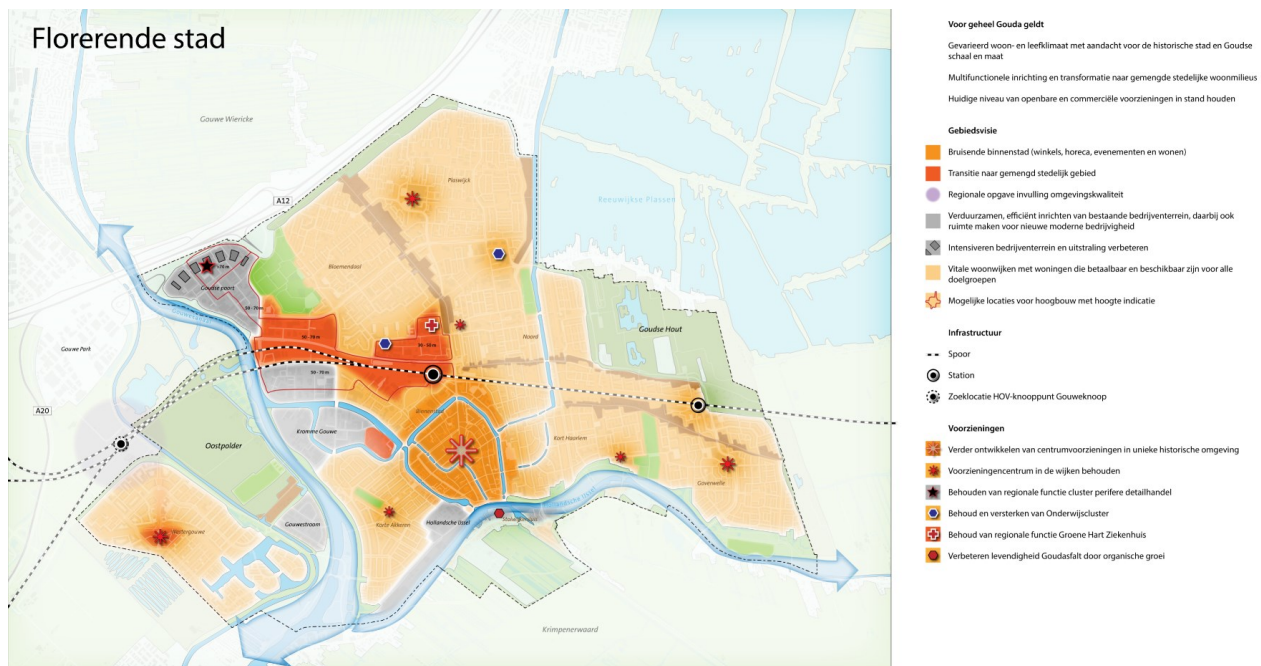
De totaalkaart van de Omgevingsvisie geeft hier een samenvatting van.

7.1 Florerende stad

We leggen de focus op een economisch gezonde stad met een strategische ligging in de Randstad. We ontwikkelen Gouda tot een nog aantrekkelijkere vestigingsplaats voor bedrijven, voorzieningen en woningzoekenden. Hierdoor bieden we voldoende werk en voldoende en prettige en gevarieerde woonruimte, en sterke en uiteenlopende voorzieningen voor Gouda en omgeving, met groen dichtbij.

7.1.1 Ontwikkelstrategieën voor onze stad

Slimme groei

Gouda is een bloeiende en compacte stad. We zien kansen en ruimte om slim verder te groeien in een goede balans met de cultuurhistorische waarde van de stad. Daarmee benutten we de kans om het draagvlak voor de voorzieningen te vergroten, en een aantrekkelijke plek te bieden voor bedrijven en woninginzoekenden. Hoe dit doorwerkt in onze woonwijken is te lezen in [link naar § 7.5, Sterke wijken](#). Hierbij maken we efficiënt gebruik van de schaarse ruimte in de stad, en maken we optimaal gebruik van de strategische ligging. De groei benutten we voor het aanpakken van de grote transitie waar we voor staan, zoals voor het klimaat en energie, en voor de ambities bij alle andere stedelijke functies. Daar hoort bij dat de groei zo min mogelijk moet leiden tot extra verharding [link naar § 7.3](#). Dit willen we bereiken met de volgende principes.

- 16-uurs-dynamiek
- Levendigheid, verrassing en ontspanning
- Moderne woonvormen naast moderne werkvormen
- Gericht op de Gouwenaren
- Ruimte voor innovatieve maak-industrie
- Referenties: Schieoevers Delft, Honig Nijmegen, Slachthuissterrein Haarlem, Cobercoterrein Arnhem

Multifunctionele inrichting van de stad [link naar § 6.5](#)

We kiezen ervoor om de beschikbare ruimte multifunctioneel in te richten. Kansrijke voorbeelden daarvan zijn energieopwekking of groen op daken, combinaties van wonen met werken, voorzieningen en commerciële functies, en gebouwd parkeren. Dit vereist flexibelere en ruimere bestemmingen.

- Evenveel woningen als arbeidsplekken
- 16-uurs-dynamiek
- Levendigheid, verrassing en ontspanning
- Moderne woonvormen naast moderne werkvormen
- Gericht op de Gouwenaren
- Ruimte voor innovatieve maak-industrie
- Referenties: Scheepvoers Delft, Honig Nijmegen, Slachthuissterrein Haarlem, Cobercoeterrein Arnhem

Versnelling woningbouw

We zetten in op de versnelling van de bouw van circa 6.200 woningen die onderdeel uitmaken van vastgestelde visies en plannen. Daarbovenop hebben we de ambitie om op diverse locaties in totaal 2.300 woningen te bouwen, in lijn met de Verstedelijkingsagenda.

Hoger bouwen en verdichten [link naar § 6.5](#)

Op plekken in de stad waar dit past in het stedenbouwkundige weefsel en bestaande (historische) kwaliteiten, bieden we ruimte voor hoger en dichter bouwen. Dit is bijvoorbeeld het geval rondom OV-knooppunten waar we streven naar een hoogwaardig gemengd stedelijk milieu. Door deze situering wordt de ruimtevraag voor parkeren beperkt gehouden. [link naar § 7.2](#) Twee belangrijke uitgangspunten liggen daaraan ten grondslag:

- Een ruimtelijk-visuele: de karakteristieke skyline van Gouda gezien vanuit de Krimpenerwaard willen we behouden. Zicht op de Sint Jan, de Gouwekerk en de oude molens speelt daarbij een belangrijke rol. Op andere plekken prevaleert het historisch karakter, zoals bij de historische linten. Dit betekent dat op een aantal plekken de bebouwing lager gehouden wordt. Anderzijds staat Gouda met zijn 'kop' in de Zuidvleugel van de Randstad. Dat mag ook zichtbaar zijn in Westergouwe en de Spoorzone en zijn directe omgeving. Ook is in sommige wijken hoogbouw nu al verweven met het 'handschrift' van de wijk. Daarop kan worden aangesloten bij nieuwe ontwikkelingen.
- De locatie biedt voldoende draagkracht voor hoger en/of dichter bouwen, dit betekent immers een grotere dichtheid van mensen. Dat moet niet leiden tot knelpunten in de bereikbaarheid. Vooral locaties waar OV beschikbaar is, hebben daarom de voorkeur.

Beide uitgangspunten zijn tegelijkertijd van toepassing.

Functieverandering

Bij verstedelijking kiezen we primair voor transitie [link naar § 6.5](#). Dus verminderen van bestaande functies als we daar nu én naar verwachting ook in de toekomst minder van nodig hebben. Een voorbeeld is de langdurige leegstand van kantoorpanden, die ook verloedering van de ruimte met zich mee kan brengen, of situaties waarbij langdurig sprake is van hinder en functieverandering een uitkomst biedt. Deze kunnen plaatsmaken voor méér van de functies waar juist wel behoefte aan is, zoals een breed scala aan woningtypen, groen en bedrijvigheid die past bij de huidige vraag. De prioriteit van de transitie naar wonen ligt in de gebieden van de Spoorzone en Goudse Poort. [link naar § 7.6.2](#)

Afwegingskader Functieverandering

Bij functieverandering naar wonen gelden in de basis de volgende voorwaarden, waarbij een integrale afweging wordt gemaakt:

- Continuering van een economische functie is niet haalbaar, bijvoorbeeld door onvoldoende vraag of vanwege geldende milieuregels
- Er is draagvlak voor de functieverandering onder omliggende bedrijven. De bedrijven worden door de functieverandering niet beperkt in hun bedrijfsvoering
- Er is sprake van een leefbaar woonklimaat, aansluitend bij bestaande of in ontwikkeling zijnde woongebieden, waarbij rekening wordt gehouden met veiligheid, gezondheid en de nabijheid van voorzieningen
- De bereikbaarheid van de locaties wordt georganiseerd via het STOMP-principe [link naar § 7.2](#)
- In het geval van cultuurhistorisch erfgoed leidt de functieverandering tot een betere benutting van de bestaande kwaliteiten, zoals beschreven in de Erfgoedvisie
- We volgen de ontwikkelingen op het gebied van circulair bouwen, en moedigen de toepassing hiervan toe bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen
- Aan functieverandering van bedrijven ten zuiden van de Hollandsche IJssel naar wonen wordt geen medewerking verleend (m.u.v. ondergeschikte woonfuncties)

- Het oostelijk deel van Kromme Gouwe kan op termijn (na 2025) transformeren naar een gemengd stedelijk gebied met meer wonen. De historie van deze oude rivierarm en het behouden van de historische kwaliteiten speelt hierin een belangrijke rol.

Beschermen én ontwikkelen historische waarden

We willen de (cultuur-)historische waarden van Gouda beschermen én tot ontwikkeling brengen, in lijn met de Erfgoedvisie. Bij nieuwe ontwikkelingen streven we naar een meerwaarde voor de stad, en mag geen afbreuk worden gedaan aan de historische kwaliteiten van de stad. De huidige cultuurhistorische waarden (de kernkwaliteiten van de huidige stad) vormen daarmee het startpunt van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Dit geldt voor de stad als geheel, maar in het bijzonder voor de binnenstad, de schil rond de binnenstad, en de historische linten. De relaties tussen deze gebieden onderling willen we verder versterken voor betere voorzieningen voor fietsers en voetgangers, zodat die er nog meer van kunnen genieten. Daarbij moet ook worden nagedacht over de inrichting van de openbare ruimte en het stallen van fietsen. De fietsen willen we graag op plekken waar dit niet leidt tot een verrommeling van het straatbeeld en/of het afbreuk doen aan het beschermd stadsgezicht en het aanzien van het cultuurhistorische erfgoed / de monumenten.

7.1.2 Sterk vestigingsklimaat voor moderne bedrijvigheid

Ruimte voor modernisering bedrijvigheid

Gouda heeft in de regio een centrumpositie voor het aantrekken van moderne en innovatieve bedrijvigheid. Deze positie is te danken aan de aanwezigheid van toonaangevende bedrijven, uitstekende bereikbaarheid en goede voorzieningen zoals het Groene Hart Ziekenhuis. Deze positie wil Gouda versterken, door te werken aan een gunstig vestigingsklimaat voor moderne en innovatieve vormen van bedrijvigheid, door het aantrekken van instellingen die hoger onderwijs aanbieden. [link naar 7.1.3](#)

Regionale coördinatie

Gouda maakt samen met de gemeenten Waddinxveen, Zuidplas en Bodegraven-Reeuwijk onderdeel uit van een grotere stedelijke agglomeratie. In lijn met de regionale Economische Visie Midden Holland (2020) wordt gekeken welke bedrijven op welke locatie het beste kunnen landen, om de regio als geheel sterker te maken. Prioritair worden bestaande locaties in de stad benut. In gevallen waar Gouda geen geschikte locatie voor bepaalde bedrijven kan bieden, werken we eveneens samen met directe regio en buurgemeenten, zoals we bijvoorbeeld al doen bij de ontwikkeling van Gouwe Park.

Sterke economie behouden

Gevestigde economische clusters zoals zorg, onderwijs en de maakindustrie willen we behouden voor de stad. Dit willen we bereiken door te werken aan goed bereikbare werklocaties met een duidelijk profiel. Binnen Gouda is beperkt ruimte voor uitbreiding van werklocaties; dit vraagt om slim gebruik van de beschikbare ruimte, bijvoorbeeld door te clusteren en/of [verdichten](#) [link naar § 6.5](#) waar dat goed kan. We bieden lange-termijn-bestemmingszekerheid voor de volgende locaties op onderstaande wijze.

Hoge milieucategorie en watergebonden bedrijvigheid

Bedrijfslocaties met een hoge milieucategorie of mogelijkheden voor watergebonden bedrijvigheid zijn regionaal gezien schaars. Uitbreidingsruimte voor dergelijke vormen van bedrijvigheid kan niet worden gevonden binnen de gemeentegrenzen. Wij kiezen ervoor om binnen de bestaande planologische mogelijkheden te werken aan een betere benutting. Dit willen we bereiken door medewerking te verlenen aan de verplaatsing van andere vormen van bedrijvigheid die geen gebruik maken van het water of de geldende milieucategorie. Dit geldt onder andere voor perifere detailhandel. Uitzonderingen worden beschreven in [7.6.2 \(Spoorzone\)](#) en [7.6.5 \(Goudasfalt\)](#). We gaan met bedrijven in een hoge milieucategorie in gesprek om samen te werken aan innovatie op het gebied van duurzaamheid en gezondheid, en om een bijdrage te leveren aan de energietransitie en een gezond leefklimaat in de stad.

7.1.3 Stevig voorzieningenaanbod

Detailhandel

In lijn met de Winkelvisie 2017-2025 wordt gestuurd op een duidelijke profilering van de binnenstad, wijk-winkelcentra en locaties voor perifere detailhandel (PDV). Gouda kiest bewust voor één sterk kernwinkelgebied in de binnenstad als een bruisend centrum. We streven naar een divers (groot en klein, keten en niet-keten, etc.) winkelaanbod, en voldoende plekken waar men elkaar informeel kan ontmoeten. In de binnenstad dringen we de leegstand terug. Enerzijds door voorzieningen aan te bieden voor een breed publiek, en anderzijds door ruimte te bieden voor **functieverandering**. [link naar 7.6.1](#)

Wijkwinkelcentra zoals Bloemendaal en Goverwelle zijn de voorzieningencentra van de Goudse wijken, met een sterk aanbod aan dagelijkse boodschappen in combinatie met maatschappelijke voorzieningen. Solitair gelegen winkels buiten de genoemde gebieden worden teruggedrongen, door functieverandering bij bedrijfsbeëindiging.

De Goudse Poort is de belangrijkste locatie voor perifere detailhandel. We staan positief tegenover initiatieven om de Go-Stores aansluitend op het bestaande gebied te laten groeien als daar voldoende vraag naar blijft [link naar 7.6.2](#). We werken mee aan de verplaatsing van perifere detailhandel elders in de stad naar de Goudse Poort, om de regionale aantrekkingskracht te vergroten.

Onderwijs, Campus Gouda en kennis- en belevingscentrum bodemdaling

In iedere Goudse wijk is onderwijs beschikbaar. Door IKC-vorming (integraal kindcluster) en clustering zetten we in op efficiënt ruimtegebruik. Het voortgezet onderwijs heeft een stadsbrede / regionale functie (en is daarmee niet wijkgebonden).

Ter aanvulling op de bestaande opleidingen in Gouda wil Gouda ruimte bieden aan een campus (met hoger onderwijs), om zo een completer opleidingsaanbod te kunnen bieden. De samenwerking tussen de sector educatie, het bedrijfsleven, de regio en de overheid kan eraan bijdragen dat jongeren alle kansen krijgen om zich in Gouda op hun toekomst voor te bereiden, dit met als doel dat deze doelgroep in deze waardevolle leeftijdscategorie (jongeren) voor de stad behouden blijft. De campus is al virtueel van start gegaan. Wanneer zich een mogelijkheid voordoet om hiervoor ook een fysieke plek in te richten, zal hier serieus naar gekeken worden. Mogelijk zijn er koppelkansen met het Centrum Bodemdaling of initiatieven rond de Techniekwerkplaats. Een locatie met goed openbaar vervoer, zoals het geval is in de Spoorzone, verdient hiervoor de voorkeur.

Het oprichten van een Nationaal Kennis- en belevingscentrum Bodemdaling in Gouda is een van de projecten uit de regiodeal Bodemdaling. In het Kenniscentrum Bodemdaling wordt relevante kennis over het Nederlandse bodem- en watersysteem gebundeld en toegankelijk gemaakt voor particulieren, scholieren, bedrijven, overheden en kennisinstellingen. Door toegankelijke informatie en het bieden van hulp en advies neemt de bewustwording toe. Dit vergroot de actiebereidheid en biedt handelingsperspectieven om tot daadwerkelijke actie over te gaan.

Bruisende evenementen in Gouda

Een belangrijk deel van de levendigheid van Gouda komt door de vele evenementen die er jaarlijks worden gehouden, het historisch karakter, en de aanwezigheid van het erfgoed. We willen de ruimte blijven bieden voor evenementen die passend zijn bij de schaal en identiteit van Gouda, die Gouda verlevendigen en bruisend maken, die gezond zijn, en die Gouda een economische impuls geven. De evenementen zullen daarbij evenwichtig worden gespreid over het jaar en naar locatie, uitstraling en doelgroep. De binnenstad en Goudasfalt zijn bekende locaties, maar ook in de rest van Gouda kunnen op passende wijze en schaal evenementen worden georganiseerd.

Ruimte voor horeca

Gouda wil haar rol als gastvrije stad behouden in het centrum van het Groene Hart. Een veelzijdig horecaaanbod versterkt de woon-, werk- en vrijetijdsbestemming, en draagt zo bij aan een grotere economische

en maatschappelijke betekenis, naamsbekendheid en een sterker imago. Bovendien is de interactie van horeca met andere centrumfuncties als detailhandel, warenmarkt (o.a. Goudse kaasstad), toeristisch aanbod, cultuur en dienstverlening groot. De sector is daarnaast een belangrijk bindend element in de toeristische en zakelijke ontwikkeling van de stad. We werken aan de vaststelling van een nieuwe Horecavisie. Horeca concentreert zich vooral in het centrum van Gouda. We willen graag dat horeca zich kan vestigen op locaties waar ze zich voldoende kan ontwikkelen. De condities waaronder de gemeente dit gaat faciliteren en stimuleren zullen verder worden uitgewerkt in de nieuwe Horecavisie.

Toerisme

Toerisme draagt bij aan de lokale economie, maar het versterken van de vrijetijdseconomie is geen doel op zich. Het is een middel om voorzieningen in stand te houden, de lokale economie vitaal te houden, en het draagt zorg voor een aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor bewoners en gebruikers van de stad. Het is wenselijk dat toerisme op deze wijze ook bijdraagt aan een betere benutting van cultuurhistorisch erfgoed. Behoud van de bestaande cultuurhistorische kwaliteiten is hierbij het uitgangspunt. De vrijetijdseconomie is niet voorbehouden aan bezoekers die van buiten Gouda komen. Het gaat net zo goed om bewoners die gebruik maken van het Goudse vrijetijdsaanbod. Nieuwe toeristische infrastructuur en activiteiten dragen bij voorkeur bij aan de kwalitatieve beleving van Gouda voor de bewoners en bezoekers. Hoge kwaliteit zorgt voor bewoners en bezoekers als ambassadeurs (tevreden gebruikers), hoger rendement voor ondernemers (meer uitgaven en terugkerend bezoek), en een leefbare stad (toegankelijk, schoon, heel, veilig).

Zorg

We vinden het belangrijk dat goede zorg beschikbaar en bereikbaar is. Dit betreft bijvoorbeeld thuiszorg, revalidatie, jeugdhulp, verpleeghuizen, kinderdagverblijven en een huisarts. Waar nodig en mogelijk streven we er daarbij naar om geschikte woningen verspreid over de stad (dus ook dichtbij voorzieningen) aan te kunnen bieden, inclusief een toegankelijke openbare ruimte om er te kunnen komen. Als onderdeel van het programma Wonen (in ontwikkeling) wordt een nadere visie op wonen in combinatie met zorg uitgewerkt.

7.2 Duurzame mobiliteit

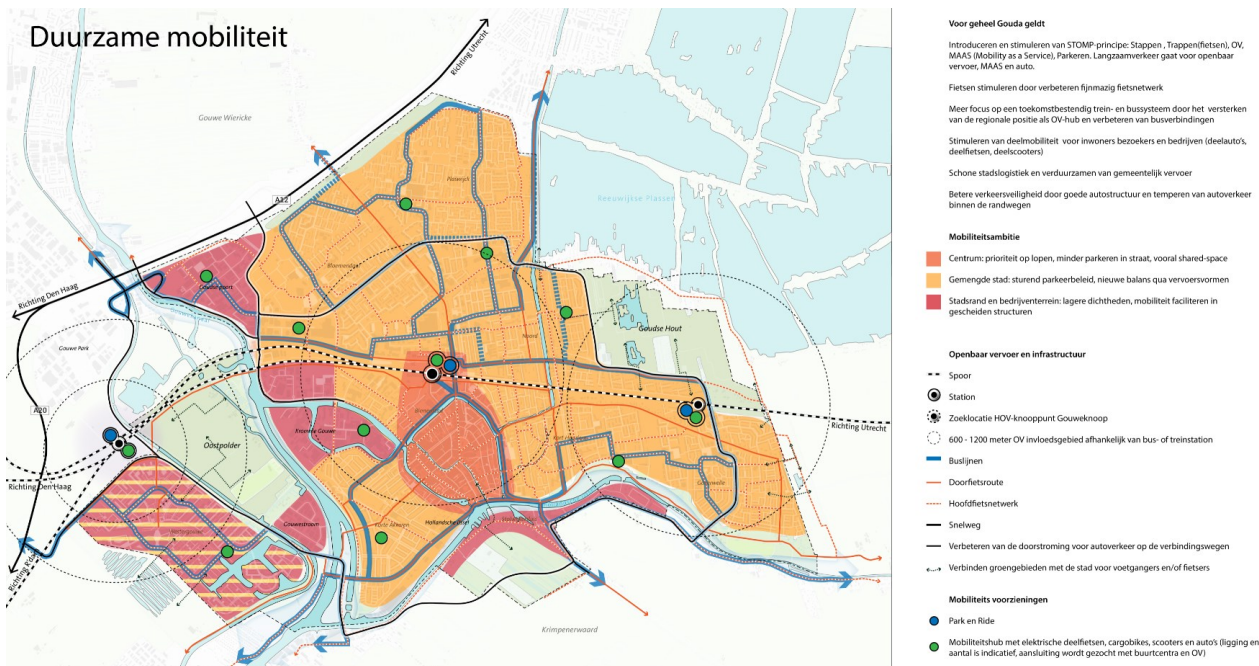
We leggen de focus op de verduurzaming van de wijze waarop we ons binnen en buiten de stad bewegen, met een shift naar nog meer fietsen, wandelen en openbaar vervoer, en met ruimte voor moderne mobiliteitsdiensten.

We gaan hierbij uit van het voor de ontwikkeling van de Spoorzone al gehanteerde principe van STOMP: Stappen (wandelen), Trappen (fietsen), OV (openbaar vervoer), MaaS (Mobility As A Service), en eindigen bij de P van parkeren.

In verschillende trajecten wordt gekeken naar verbetering van de mobiliteit voor Gouda en omgeving: het Regionaal Verkeer en Vervoersplan (RVVP), het Mobiliteitsplan en Verkeerscirculatieplan (VCP). Het VCP bevat concrete uitwerkingen van het Mobiliteitsplan, maar is nog niet vastgesteld. De hoofdpunten uit genoemde stukken zijn opgenomen in deze Omgevingsvisie.

Gouda in de regio

Mobiliteit is een vraagstuk met een sterke regionale context. Gouda kiest ervoor om deze vraagstukken samen met regionale partijen zoals de buurgemeenten, de provincie, en de vervoerspartners op te pakken. Op deze manier kunnen we samen invulling geven aan de ambities '- 49% CO₂ in 2030' en '- 95% CO₂ in 2050' (conform de Klimaatwet) op het vlak van mobiliteit (**Regionaal Mobiliteitsprogramma**). Dit betekent o.a. dat er meer laadpalen voor elektrische auto's komen, en enkele waterstof-tankstations in de regio. Daarnaast komt er een lijst met maatregelen om de luchtkwaliteit verder te verbeteren.

Uitstekend openbaar-vervoerverbinding met regio en randstad

Gouda heeft als centrumgemeente in Midden-Holland al een goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer; die positie willen we verder versterken. Hierbij willen we Station Gouda behouden als het regionaal OV-knooppunt dat ze is, als cruciale schakel in de ketenmobiliteit tussen de regio en grote steden. We willen dan ook extra inzetten op:

- Het versterken van de positie van regionale 'OV-hub': beter aansluiten van de omliggende regio op knooppuntstation Gouda, met bussen en (snel)fietsverbindingen
- Inzetten op een betere bereikbaarheid van Gouda-west met een nieuw hoogwaardig OV-knooppunt in de 'Gouweknoop' / Goudse Poort. Deze nieuwe knoop heeft een regionale functie met het oog op het op termijn naar elkaar toe groeien van Westergouwe, Zuidplaspolder en Waddinxveen (Coenecoop, Triangel)

Gouda van binnen

Voor de verschillende delen van Gouda ligt de nadruk voor mobiliteit op verschillende doelen en maatregelen (VCP). De binnenstad kenmerkt zich door de vele bezoekers van de (culturele) voorzieningen en winkelfuncties. Binnen dit gebied is alles te voet te bereiken binnen maximaal 15 minuten lopen. Andere vervoerswijzen hebben hier een lagere prioriteit. 'Shared Space' is hier de belangrijkste inrichtingsmethode voor de openbare ruimte. De komende jaren wordt de binnenstad autoluwer.

De woonwijken kennen een mix van vervoerswijzen: fietsen (Gouda is echt een fietsstad, waarbinnen alle bestemmingen binnen 15 minuten fietsen zijn te bereiken), wandelen, openbaar vervoer en auto. Voor de auto zijn op veel plaatsen nu nog veel parkeerplaatsen beschikbaar; mocht in de toekomst kunnen worden volstaan met minder, dan wordt deze ruimte toegevoegd aan het groen van de stad [linkje naar 7.3]. Elektrisch vervoer moet helpen de emissies in deze delen van de stad in de toekomst te reduceren. Dit alles draagt bij aan de gezondheid van de inwoners van Gouda. Goede bestaande en nieuwe (door-)fietsroutes moeten het fietsen nog veiliger en comfortabel maken. En goed openbaar vervoer moet ervoor zorgen dat iedereen volop deel kan blijven uitmaken van de Goudse samenleving, en onze voorzieningen ook voor bezoekers goed bereikbaar zijn. MAAS ('Mobility as a service') kan hierbij - op maatwerkwijze - helpen. De voorkeur is hierbij: lopen en fietsen vóór openbaar vervoer en elektrische auto's.

Het overige stedelijke gebied van Gouda is meer auto-afhankelijk. Het zijn de bedrijventerreinen (langs de snelweg), Westergouwe, en het gebied ten zuiden van de Hollandsche IJssel, waar openbaar vervoer wat

verder weg is. Voor Westergouwe wordt wel gewerkt aan zo goed mogelijk openbaar vervoer als relatie met de rest van de stad en de omgeving, maar de afstand tot de binnenstad is groter dan voor de andere woonwijken.

Fietsen stimuleren

De opkomst van de e-bike zorgt ervoor dat de fiets op steeds meer trajecten een alternatief is voor de auto. Voor de kortere ritten, ritten in de stad en naar omliggende kernen en steden, willen we ook het fietsgebruik verder stimuleren. Dit scheelt in de luchtverontreiniging, en komt de gezondheid ten goede (zie ook de volgende keuze: 'Gezonde groene stad'). Verbeteren van het fijnmazige fietspadennetwerk, inclusief veilige kruisingen met de autoverbindingen, én **doorstroomroutes** op strategische trajecten naar de kernen in de omgeving van Gouda, kunnen hierbij helpen (zie ook de kaart bij **Gezonde Groene Stad** voor de belangrijkste van deze routes). Belangrijk hierbij is dat de fietsroutes comfortabel zijn, en snel, en een prettige omgevingskwaliteit hebben. Op provinciaal niveau wordt gewerkt aan een netwerk van doorfietsroutes. Gouda wordt via deze doorfietsroutes verbonden met Rotterdam, Den Haag/Zoetermeer, Alphen aan den Rijn en Bodegraven. Voor de verbinding met Rotterdam is een nieuwe fietsverbinding over het Gouwekanaal nodig. Dit maakt het ook mogelijk om vanuit nieuwbouwwijk Westergouwe comfortabel en veilig naar de rest van Gouda te kunnen fietsen. Ook de fietsverbinding naar Woerden en Utrecht moet beter worden.

Binnen de stad is de aanleg van ontbrekende schakels van belang, zoals fietsbruggen (Gouwe, Karnevelssloot) en dijkopgangen (Goejanverwelledijk). Ook het aanpakken van conflictueuze knooppunten is van belang (Haastrechtsebrug, Florisbrug, Breevaartbrug, Bleulandweg, Margrietplein, Goudse Poort). Ook willen we de fietsroutes tussen Goverwelle en de Goudse Poort verbeteren ('forenzen-route').

Meer mensen in trein en bus

In Gouda is het openbaar vervoer een goed alternatief voor de auto. Veel mensen fietsen of lopen de relatief korte afstanden binnen Gouda, wat vanuit het oogpunt van gezondheid nog beter is natuurlijk! Het stimuleren van het OV-gebruik (i.p.v. de auto) draagt bij aan een betere doorstroming van het verkeer en aan een verbetering van de luchtkwaliteit. Het bieden van een alternatief voor de auto kan ook bijdragen aan het duurzaam inrichten van de openbare ruimte (als minder parkeerplaatsen of wegverharding nodig zijn, komt ruimte vrij voor groen en wandel- en fietspaden). We willen ons primair richten op het faciliteren van langzaam verkeer, OV of deelmobiliteit. Pas daarna komt het faciliteren van de auto in beeld. We willen met de busvervoerders in overleg treden over efficiënte busroutes tussen omliggende kernen, Goudse buurten en de treinstations. Hiermee willen we ook de bus en spoor zo goed mogelijk op elkaar aan laten sluiten. Alleen zo houden we onze economische bereikbaarheid voor weggebruikers ook op voldoende peil. Hardnekkige fileknelpunten willen we daarbij oplossen.

Zo min mogelijk en zo schoon mogelijk autoverkeer

Om het autoverkeer zo weinig mogelijk en zo schoon mogelijk te maken, willen we:

- Vraag naar en aanbod van deelmobiliteit stimuleren en faciliteren in heel Gouda
- Het gebruik van elektrische vervoermiddelen (e-bikes, e-scooters, e-steps, e-auto's), stimuleren door de aanleg van 'e-HUBs' (oplaadmogelijkheden) bij buurtvoorzieningen
- Het gebruik van deelauto's stimuleren
- Meer P&R-locaties maken dichtbij OV-knooppunten

Parkeren

Zolang er nog volop behoefte bestaat aan parkeergelegenheid willen we die bieden ter voorkoming van parkeeroverlast. Als de maatschappelijke en technische ontwikkelingen daar de mogelijkheid voor bieden, willen we overtollige parkeerruimte transformeren tot groen [linkje naar 7.3].

Diverse initiatieven bieden mogelijkheden om het verhard oppervlak terug te brengen: 'Operatie Steenbreek', 'Groen moet je doen' (verfraaien bestaand gemeentelijk groen), 'Meters-voor-meters-aanpak' (link) en 'Sloopregeling Bedrijventerreinen' (link).

7.3 Gezonde groene stad

We leggen de focus op het stimuleren van onze gezondheid, door hier bij de inrichting van de stad rekening mee te houden: een aantrekkelijker en groenere openbare ruimte, met gevarieerd groen, en zorgvuldig gekozen transitie- of ontwikkellocaties. Bij stedelijke ontwikkeling wordt groen toegevoegd ten behoeve van opvang van regenwater en de bevordering van biodiversiteit (zoals ook aangegeven in de **Structuurvisie Groen**). Gezien de grote opgave waar we qua klimaatadaptatie voor staan, zal er in de toekomst mogelijk nog extra ingezet moeten worden op het maken van extra ruimte voor water en groen.

Optimale inzet van onze openbare ruimte

In de openbare ruimte komt een aantal doelen tot stand:

- We willen hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingsrisico zo gering mogelijk maken
- We willen een leefomgeving die een gezonde levensstijl bevordert
- We willen een sterkere groenstructuur voor Gouda, die ook ruimte biedt voor natuur en biodiversiteit
- We willen dat lucht, bodem, en water (oppervlakte en grond-) zo schoon mogelijk zijn
- We zoeken naar (innovatieve) manieren om met bodemdaling om te gaan

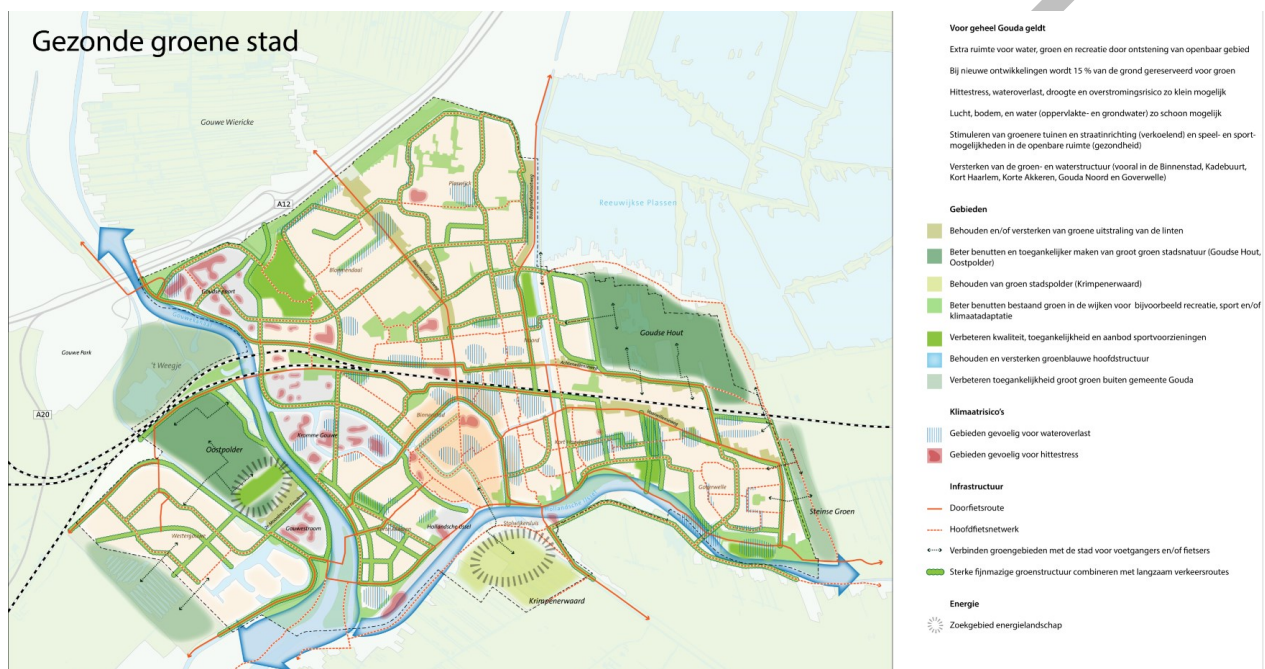
Groener Gouda

We hebben de ambitie om Gouda groener te maken. Dit heeft de stad nodig om aan te kunnen passen aan de klimaatveranderingen, om een gezonde levensstijl te bevorderen en om de biodiversiteit te vergroten. We streven ernaar dat alle Gouwenaren groen nabij hebben, door actief ruimte te maken voor groen. Het versterken en vergroenen van de verbindingen naar groengebieden (buurtparken, wijkparken, groot-schalig groen) horen daarbij. Hier willen we op de volgende manieren werk van maken:

- De omvang van het groen moet gelijke tred houden met de omvang van de woningbouw. Groenere tuinen, daken en straatinrichting dragen daar ook aan bij. We willen het aantal m² groen en het aantal bomen laten groeien de komende jaren, o.a. door bij projectontwikkelingen 15% van het oppervlak te reserveren voor groen, en ook door bij gemeentelijke projecten, zoals rioolvervanging en ophogingen, de openbare ruimte groener in te richten.
- We gaan op zoek naar locaties in de openbare ruimte waar verharding kan worden omgezet naar groen. Met het initiatief 'Groen Moet je Doen' zijn al de eerste tegelpleinen omgezet in plantsoenen. Dit verdient navolging op andere locaties in de stad.

- In samenwerking met ondernemers en vastgoedpartijen streven we naar een efficiënt gebruik van bedrijventerreinen. [link naar 7.1](#) Dit genereert ruimte voor een groene kwaliteitsinjectie, die bedrijventerreinen een hoogwaardige en duurzame uitstraling geeft.
- Het inzetten van duurzame vormen van mobiliteit [link naar 7.2](#) moet op termijn tot gevolg hebben dat minder parkeerplaatsen nodig zijn in de openbare ruimte. Deze overbodige parkeerplaatsen kunnen dan worden omgezet in groen, juist in delen van de stad waar de openbare ruimte nu wordt gedomineerd door geparkeerde auto's.
- Een voorwaarde is dat de omzetting van verharding in groen wordt uitgevoerd in balans met de aanwezige cultuurhistorische waarden.

Klimaatadaptief Gouda

De klimaatveranderingen raken ook Gouda. De nadelige effecten daarvan willen we zoveel mogelijk beperken. We willen de bewoners tijdig en goed informeren, over wat zij zelf kunnen doen. We passen onze omgeving aan op het klimaat (adaptatie). Vanuit de verwachting dat de klimaatverandering steeds sneller zal verlopen, zal het op termijn nodig zijn aanvullende maatregelen te nemen.

Voor de vier kernthema's van klimaatadaptatie betekent dat:

- **Wateroverlast:** Door de klimaatverandering stijgt het aantal extreme buien. Dat, in combinatie met de bodemdaling in Gouda, zorgt voor dubbel risico op wateroverlast. Regenwater willen we dan ook zoveel mogelijk vasthouden zodat het kan infiltreren in de bodem, in plaats dat het versneld op het riool wordt geloosd (dat zo'n hoeveelheid niet aankan). Belangrijk is dat – ook in geval van hevige buien – de belangrijkste publieke voorzieningen bereikbaar blijven;
- **Hittestress:** Door de klimaatverandering zijn er meer en langere en hetere periodes. In dicht stedelijk gebied loopt de temperatuur tijdens deze periodes hoger op, en wordt de warmte langer vastgehouden. Gebouwen goed isoleren houdt de warmte zo lang mogelijk buiten. En door op de heetste gebieden water en groen toe te voegen, daalt de temperatuur bij hitte (door verdamping en schaduwwerking). Ook willen we recreatieve mogelijkheden aanbieden op koelere plekken.

- Droogte: Door droogte daalt de grondwaterspiegel. Buiten de oude binnenstad heeft deze verlaging tot gevolg dat de bodem verder inklinkt, zodat gebouwen en wegen sneller zakken. Voor gebouwen met (deels) houten funderingspalen kan dit tot problemen leiden, als de palen aan de lucht worden blootgesteld (waardoor deze worden aangetast). Ook verdrogen de groengebieden zoals de Heemtuin, en komt zilt water de stad binnen; beide hebben een verstorend effect op de aanwezige flora (en fauna). Door een actief grondwaterpeilbeheer te voeren, en regen zoveel mogelijk in de openbare ruimte en op particulier terrein op te vangen en vast te houden, kunnen we dit negatieve effect verzachten.
- Overstromingsrisico: Overstroming kan plaats vinden vanuit de Hollandse IJssel, maar ook vanuit de regionale wateren zoals kanalen en boezemsystemen. De primaire waterkeringen (dijken) beschermen ons tegen overstromingen vanuit zee en rivieren.

Natuur en recreatie in evenwicht

Bij de ontwikkelingen in onze gemeente zoeken we naar mogelijkheden voor het verbeteren van de biodiversiteit. Ook streven we naar een positieve invloed op de natuur buiten onze gemeentegrens, voor zover we daar invloed op hebben. Bijvoorbeeld het veenweidegebied in het Groene Hart, de Reeuwijkse Plassen (via de Groenalliantie) en Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein.

Samen met de stakeholders (natuurverenigingen, recreatie-partijen e.d.) willen we de mogelijkheden onderzoeken om op gepaste wijze de recreatieve mogelijkheden in en om onze stad te optimaliseren, op een manier die goed samengaat met de natuurdoelen. Deze gebieden bieden ook bij hitte in de stad een welkome verkoeling, en bevorderen daarmee de gezondheid van ons allemaal. De Goudse Hout is daar al een goed voorbeeld van; recreatie en natuurbehoud (en -ontwikkeling waar mogelijk) gaan hier hand in hand. Ook kleinschalige opwekking van duurzame energie op plaatsen waar dat ruimtelijk goed kan worden ingepast, wordt daarbij niet uitgesloten (bijvoorbeeld op parkeerterreinen van recreatieparken).

Er wordt actief gekeken naar het vergroten van de biodiversiteit. Zo heeft de gemeente een stadsecoloog in dienst, die ecologisch beheer promoot en implementeert. Er liggen al vele kilometers ecologische oevers door de stad, en deze willen we in de toekomst verder uitbreiden. We behouden en beschermen groene gebieden zoals de Oostpolder, om ruimte te geven aan bijvoorbeeld weidevogels etc. Mede gezien de groeiende bevolking benutten we waar mogelijk kansen om de natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie uit te breiden.

Gezondheid bevorderen

We streven naar een leefomgeving die een positief effect heeft op het gedrag en de leefstijl van de Gouwenaren. We willen:

- Genoeg ruimte in Gouda om te sporten, bij kwalitatief goede en laagdrempelige voorzieningen
- Vrijheid van bewegen vergroten, met minimale milieu-impact.

Dat kan bijvoorbeeld door:

- o Uitnodigen tot fietsgebruik en wandelen naar werk, sport en voorzieningen, door het verbeteren en maken van een fijnmazig netwerk van loop- en fietsroutes
- o Verbeteren van de fietsverbindingen binnen de stad – tussen de wijken onderling en ook naar het centrum (zoals ook een nieuwe verbinding tussen Westergouwe en de rest van de stad)
- o De aanleg van aanvullende doorfietsroutes en recreatieve mogelijkheden naar regionale bestemmingen en het buitengebied, en het beter benutten van bestaande routes
- o Het bieden van meer recreatiemogelijkheden in de buitenlucht, binnen maar juist ook aan de randen van de stad (in de grote groengebieden)
- o Bij al deze voorzieningen rekening te houden met mensen die minder goed ter been zijn (ouderen / mensen met een beperking), i.r.t. de verkeersveiligheid, openbaar vervoer, en wegen en paden zonder hobbels en obstakels

- De binnenstad het domein maken van voetgangers en fietsers
- Dat de hoge belevingswaarde van de verbindingen en routes die we tot onze Historische Linten rekenen vanwege de eeuwenoude historie en de hoogwaardige historische inrichting herkenbaar blijft

Gezonde en leefbare wijk

We werken aan een gezonde en leefbare wijk. We ontwikkelen een 'integrale aanpak gezonde wijk' waarbij aandacht is voor factoren als leefbaarheid, rust en activering. Het doel is om concrete gezondheidswinst te boeken. Op basis van gezondheidsgegevens zullen we hiervoor om te beginnen één specifieke wijk aanwijzen (Kort Haarlem), om capaciteit en middelen gericht in te zetten, daar waar we het meeste effect verwachten. Bij het aanwijzen van een wijk wordt onder andere rekening gehouden met de volgende factoren: lage sociale economische status, overgewicht, groen in de wijk en sport/bewegingsmogelijkheden. Primaire inzet is daarbij om de huidige middelen beter te richten en op basis daarvan de doelen te bepalen. Indien er een afweging op zijn plaats is tussen doelstellingen en beschikbare middelen zal dit worden voorgelegd. Bij de uitwerking zal de doelstelling 'concrete gezondheidswinst' meetbaar worden gemaakt.

Gezond milieu

We streven naar een zo schoon mogelijke lucht in Gouda. O.a. schonere vormen van mobiliteit (zoals elektrische stadsdistributie, indien mogelijk via één hub) spelen hierbij een belangrijke rol. Voor de bodem en water ligt de focus op het naleven van de wettelijke normen. De kwaliteit van de bodem moet zo zijn dat de functies wonen, werken, infrastructuur, natuur en landbouw op een verantwoorde wijze toegewezen kunnen worden en mogelijk zijn. We willen hiermee ongewenste veiligheidsrisico's tot een aanvaardbaar minimum beperken. In samenspraak met ondernemersvertegenwoordigers en onderwijs- en kennisinstellingen willen we innovatie die gericht is op het beperken van milieu-impact. Voor woonlocaties gelden wettelijk gezien hoge gezondheids- en veiligheidsnormen. Voor bestaande woonwijken in Gouda heeft dit een hoge prioriteit. Op **transformatielocaties** is de uitdaging op dit punt groot. In samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen zoeken we naar slimme keuzes op gebied van stedenbouw en mobiliteit, zodat ook deze locaties aan de wettelijke normen kunnen voldoen. Wel dient er bij de bouw en vormgeving van de openbare ruimte naar worden gestreefd om de negatieve impact tot een minimum te beperken (bijvoorbeeld door het nemen van aanvullende geluidwerende voorzieningen, of het bieden van aanvullende vluchtroutes).

Goudse Bodemdaling

We beschouwen bodemdaling voor dit moment min of meer als een gegeven, en zoeken naar (innovatieve) manieren om overlast te beperken. Bij nieuwe ontwikkelingen dient altijd rekening te worden gehouden met de draagkracht van de ondergrond, waarbij het beperken van de restzetting op de lange termijn het doel is. Het vinden van overlastbeperkende oplossingen is maatwerk. De kennis die we hiermee opdoen, maakt Gouda tot een expert in het omgaan met stedelijke bodemdaling. Via het Platform Slappe Bodem, het Kenniscentrum Bodemdaling en Campus Gouda zetten we in op kennis en innovatieve oplossingen. Om bodemdaling zoveel mogelijk tegen te gaan hanteren we het uitgangspunt om het grondwaterpeil zo hoog mogelijk te houden. Ook is het gebruik van actief grondwaterpeilbeheer standaard in vooroorlogse wijken, waar het risico op paalrot op de loer ligt. Een uitzondering daarop vormt de aanleg van een compartiment in de **oude binnenstad** [link naar 7.6.1](#). Na eeuwenlange zetting wordt de bodemdaling daar

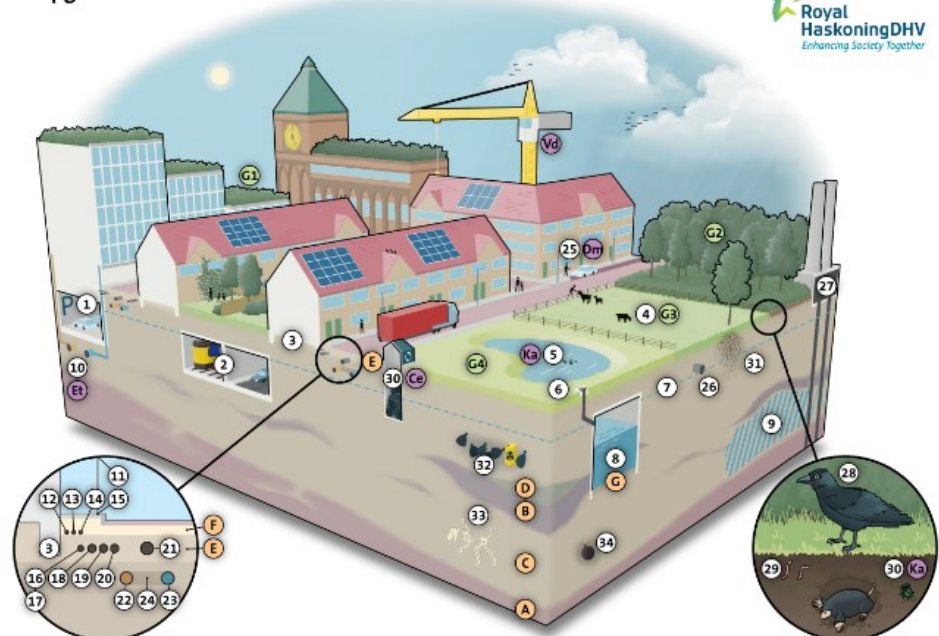

bijna uitsluitend door het gewicht van de stad veroorzaakt, en de hoge grondwaterstand veroorzaakt in het deel dat het snelst zakt onacceptabele overlast. Daar wordt ter vermindering van deze overlast het oppervlakte- en grondwaterpeil verlaagd.

Bodemvisie

We nemen meer regie in de inrichting van de ondergrond. Hiermee zorgen we ervoor dat de **grote ruimtelijke opgaven** [link naar hk 6](#) ook ondergronds goed kunnen worden ingepast. Als dat niet goed gebeurt zullen de vele functies immers in toenemende mate met elkaar gaan conflicteren. Denk aan archeologie, warmtesystemen, fundering, kabels en leidingen, riolering en boomwortels en het archeologisch bodemarchief. Ruimtelijke keuzes worden nader uitgewerkt in het Omgevingsbeleid Ondergrond, waarin ook zaken omtrent bodemverontreinigingen e.d. worden behandeld. E.e.a. zal worden verwerkt in de eerstvolgende actualisatie van de Omgevingsvisie.

Opgaven in de bodem

Legenda

Gebieden

G1 Stad

G2 Natuur

G3 Buitengebied

G4 Parken

Actuele opgaven

Vd Verstedelijkingsdruk

Dm Duurzame mobiliteit

Ce Circulaire economie

Et Energietransitie

Ka Klimaatadaptatie

Grondsoorten

A Zeeklei

B Rivierklei/ Ondoordringbare laag

C Dekzand

D Veen

E Bouwzand

F Fundering verharding (cunet)

G Infiltratiegrind

Ondergrondse bouwwerken

1 Parkeergarage

2 Tunnels

3 Fundering/ Kelders

Water

4 Infiltratiemogelijkheid

5 Wadi/ Waterberging

6 Infiltratieput

7 Grondwater

8 Regenwateropvang

9 Drinkwaterwinning

Nutsvoorzieningen

10 WKO-systeem + Bufferzone

11 5G-antennes

12 Glasvezel (FTTH)

13 Telefoon, internet, radio en TV

14 Elektrische laagspanning (E-LS)

15 Straatverlichting

16 Elektrische Middelspanning (E-MS)

17 Elektrische Hoogspanning (E-HS)

18 Water

19 Gas

20 Hemelwaterafvoer (HWA)

21 Riool

22 Warmtenet - warm

23 Warmtenet - koud

24 Bufferzone warmtenet

25 E-laadpaal

26 Gasleiding

27 Geothermie

Ecologie

28 Biodiversiteit

29 Bodemleven

30 Bodemkwaliteit

31 Wortels (bomen en heesters)

Overige

32 Bodemverontreiniging

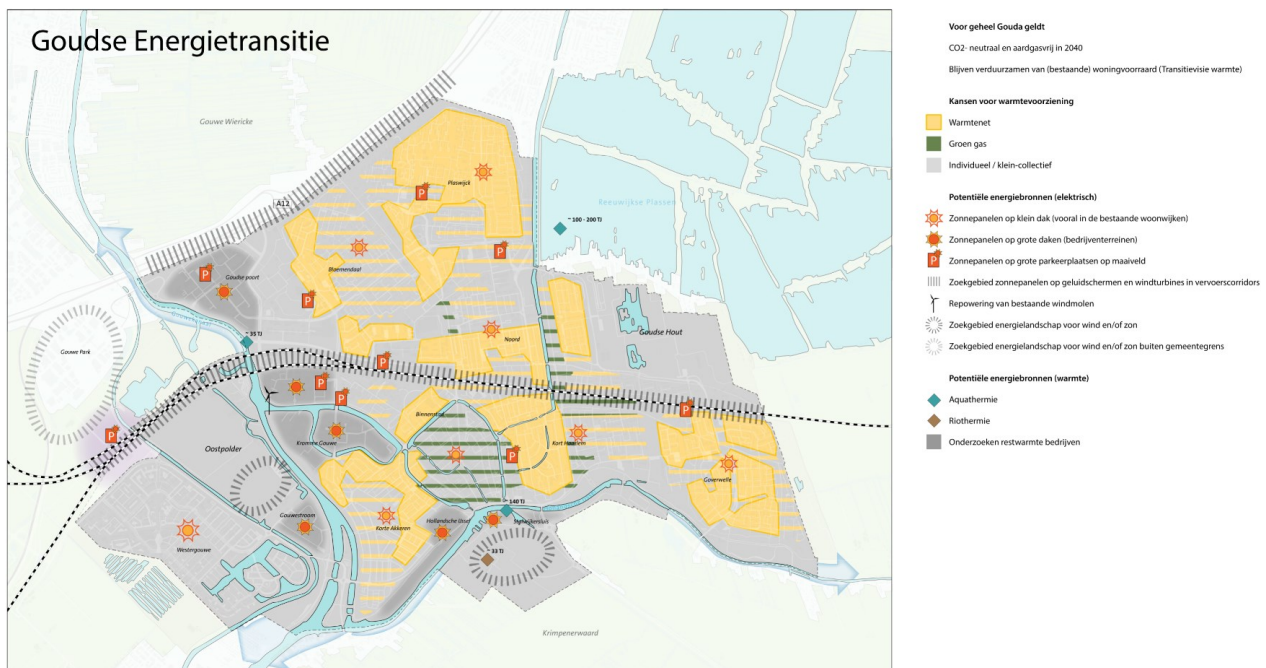
33 Archeologie

34 Niet gesprongen explosieven (NGE)

7.4 Energietransitie

We leggen de focus op duurzame transitie van onze energie, niet alleen in keuze van de bron daarvan (duurzame opwekking) maar ook hoe we dit onderling afstemmen, zodat we elkaar niet (onder- of bovengronds) in de weg zitten met de systemen.

CO₂-neutraal en aardgasvrij

Voor de energietransitie streven we naar een CO₂-neutraal en aardgasvrij Gouda in 2040. Daarvoor werken we langs twee sporen:

1. Aardgasvrij;
2. Aardgasvrij-ready.

1: Aardgasvrij

Hiervoor ligt de focus op duurzame alternatieve warmtebronnen en -infrastructuren ter vervanging van aardgas en duurzame alternatieve opwekmethode voor elektriciteit.

Regionale Energie Strategie (RES)

In regionaal verband wordt momenteel een 'Regionale Energie Strategie' opgesteld, waarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden voor opwek van zon en wind in de regio en een regionale warmtestructuur. Landelijk is de opgave om via de RES'en te komen tot een gerealiseerde grootschalige hernieuwbare opwek op land van 35TWh in 2030. De regio's wordt gevraagd in de RES een bod te doen hoeveel zij van die 35 TWh kunnen realiseren. De ambitie en streefwaarde in de concept RES Midden-Holland is om in 2030 een jaaropwek hernieuwbare elektriciteit van 0,435 TWh te hebben gerealiseerd. Dat is 1,24% van de landelijke opgave van 35 TWh. Deze 1,24% is gebaseerd op de huidige elektriciteitsvraag van de regio ten opzichte van de landelijke elektriciteitsvraag.

In de vastgestelde concept RES wordt nog niet bepaald hoe en waar Midden-Holland die 0,435 TWh gaat opwekken. Wel worden er drie denkrichtingen gegeven hoe aan de opgave kan worden voldaan. Die drie denkrichtingen bevatten dezelfde basis. In die basis worden zonne-energie en windenergie gecombineerd

op plekken die het meest wenselijk en kansrijk zijn. Omdat de basis alleen onvoldoende is om aan de ambitie te voldoen, zijn aanvullende denkrichtingen geformuleerd. De drie denkrichtingen vullen deze basis aan:

1. Basis-Plus: hier wordt windenergie langs bestaande wegen toegevoegd
2. Concentratie: hier worden één of meer grote locaties gebruikt om schone energie met zon en/of wind op te wekken in zogeheten 'energielandschappen'
3. Spreiding: hier ligt de focus op initiatieven uit de samenleving die energie op willen wekken en opwek dicht bij de vraag te realiseren. Dit is verspreid over de hele regio

In de fase van concept-RES naar RES 1.0 zullen deze denkrichtingen gebruikt worden bij de uitwerking tot concrete scenario's. Bijvoorbeeld in de vorm van windenergie-winning langs de vervoerscorridor (A12 [samen met de buurgemeenten] en spoorlijn). Uiteindelijk zal bij de RES 1.0 een keuze worden gemaakt hoe de regio de opwek gaat vormgeven.

Warmte

Voor warmte is geen landelijke doelstelling bepaald hoeveel duurzame warmte de regio in 2030 moet produceren. Een overzicht van beschikbare duurzame warmtebronnen in Midden-Holland is in ontwikkeling, waarbij onderzoeken naar mogelijke bronnen zoals geothermie, aquathermie, zonthermie en restwarmte worden meegenomen. Voor uitwisseling van warmte heeft de regio nu nog geen bovengemeentelijke infrastructuur en laten de reeds bekende warmtebronnen geen lokale overschotten zien. Dit wordt verder uitgewerkt in een eerste schets van de Regionale Structuur Warmte in de RES 1.0.

Transitievisie Warmte (TVW)

In de Transitievisie Warmte maakt de gemeente het tijdspad inzichtelijk: wanneer worden welke wijken of buurten geïsoleerd en/of aardgasvrij gemaakt. Voor de wijken of buurten die voor 2030 gepland staan, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend. De TVW moet iedere 5 jaar worden geactualiseerd, zodat steeds nieuwe wijken/buurten aangewezen worden met potentiële alternatieven.

Er zijn vier algemene uitgangspunten voor de warmtetransitie in Gouda vastgesteld:

1. Het is een proces dat we samendoen
2. In de warmtetransitie moet iedereen mee kunnen
3. De warmtetransitie leidt tot significante vermindering van CO₂-uitstoot
4. De warmtetransitie is een technisch én sociaal proces

Daarnaast zijn er vier voorwaarden die zwaar wegen in de keuze van de eerste buurten:

- Aanwezigheid van een buurtinitiatief
- Contracteerbaarheid (grote warmtevragers)
- Onderhoudsplanning corporaties
- Gevolgen eindgebruikers (kosten, 'gedoe' in de woning, gebruiksgemak, ruimtebeslag)

Zowel de RES 1.0 als de TVW worden in de loop van 2021 vastgesteld en zullen later een plek krijgen in het omgevingsbeleid.

2: Aardgasvrij-ready

Niet alle woningen kunnen tegelijk aardgasvrij worden gemaakt. Voor alle inwoners die nog even moeten wachten is er het 'aardgasvrij-ready'-spoor. Dit spoor bestaat uit drie pijlers:

- Bewustwording
- Inhoudelijke support
- Financiële ondersteuning

Tezamen moeten deze de bewoners in beweging krijgen (en houden) om stappen te zetten bij het verduurzamen van hun woning zodat ze voorbereid zijn op de overschakeling naar een alternatief voor aardgas.

7.5 Sterke wijken

We leggen de focus op het verbeteren van de leefbaarheid in onze woonwijken, om bij te dragen aan een inclusieve samenleving in een veilige omgeving. Voldoende en de juiste woningen, met een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten en gezond gedrag, en met voorzieningen die in een wijk nodig zijn, zodat iedereen mee kan doen!

Prettig wonen in Gouda

Een sterk Gouda is een optelsom van sterke wijken. We streven naar een ontwikkeling van het woningaanbod voor Gouda die aansluit op de vraag en naar leefbare en veilige wijken. Het uitgangspunt is en blijft gemengde woonwijken. Op sommige locaties is daar meer voor nodig dan op andere. De nadruk ligt in de toekomst veeleer in het maken van slimme keuzes, veilige openbare ruimte, meer en beter groen, en het verduurzamen van woningen. We streven daarbij naar extra woningen voor de juiste doelgroepen, in combinatie met andere opgaven, met name het maken van aantrekkelijke openbare ruimte, die veilig is, die bloeit en uitnodigt tot bewegen. Op hoofdlijnen werken we toe naar:

- Voldoende woningen ook voor die groepen waarvoor de woonsituatie het meest urgent is.
- De leefbaarheid, gezondheid en (sociale) veiligheid in de wijken vergroten
- Een stad waar de ruimtelijke omgeving het mogelijk maakt dat ouderen en mensen met een beperking zoveel mogelijk zelfredzaam zijn in de samenleving
- De historische binnenstad beschermen én ontwikkelen zonder de historische waarden aan te tasten

Aanpak kwetsbare buurten

Gelet op de leefbaarheidsproblematiek in sommige wijken en buurten in de stad [link naar 5.3](#), is een aanpak nodig waarbij maatschappelijke en fysieke maatregelen worden gecombineerd. Daarom wordt de Wijkontwikkeling in Korte Akkeren en Gouda Oost voortgezet door aan de slag te gaan met herontwikkelingslocaties, zoals de Zuidelijke Stempel Oost en de Gunningmavo. En met hetzelfde doel zijn drie buurten aangewezen voor de Aanpak Kwetsbare Buurten: de Burgen- & Lustenbuurt, Oud-Achterwillens en de Polderbuurt. Wij gaan met de woningcorporaties in gesprek over de invulling van deze aanpak.

Voldoende betaalbare woningen

We willen dat Gouda beschikt over voldoende sociale en middeldure huurwoningen. Hiervoor benutten we de **transformatielocaties** [link naar 7.1](#) in de stad en bouwen we verder aan **Westergouwe**. We stimuleren wonen boven winkels, om meer woningen én meer sociale veiligheid in de binnenstad te realiseren (o.a. door de levendigheid te vergroten). We willen ook andere vernieuwende woonvormen toepassen. We willen daarbij een goede mix aan woningtypen maken per wijk, zodat geen wijken ontstaan met maar één doelgroep. [Link naar graph Gouda Verstedelijkingsopgave van 6.4](#)

Leefbaar en veilig Gouda

We willen zorgen voor voldoende levendigheid in wijken. Veiligheid en leefbaarheid zijn direct verbonden met de (inrichting van de) omgeving. Een veilig en leefbaar Gouda kan alleen in een fysieke omgeving die dit toelaat en stimuleert. Bij het maken van stedenbouwkundige en architectonische ontwerpen en bij de inrichting van de openbare ruimte is er, aandacht voor de doelstellingen uit het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB Kadernota). Er wordt bij het maken van ruimtelijke plannen vooraf getoetst of de maatregelen en acties, die ervoor nodig zijn om de doelstellingen uit de IVB Kadernota te behalen, mogelijk zijn en blijven.

Inclusieve stad

We willen onze stad zo inrichten, dat het ontmoetingen stimuleert, om zo de eenzaamheid helpen tegen te gaan en onderlinge betrokkenheid te vergroten. Ervaringen die we opdoen bij de inrichting van Westergouwe als inclusieve wijk, willen we in andere delen van de stad inzetten waar het hard nodig is. De inrichting van de openbare ruimte en de stad moet deze ontmoetingen – voor iedereen - mogelijk maken, bijvoorbeeld door buurtcentra te voet goed bereikbaar te maken. We willen hiervoor bij de start van een project samen met deskundigen kijken wat daarvoor nodig is. Commerciële en maatschappelijke voorzieningen voor dagelijkse behoeften zouden in de wijk aanwezig moeten zijn.

Voorzieningen dichtbij

Momenteel heeft ieder deel van Gouda een ontmoetingsplek. De omvang van de gebieden waar ze bij horen, is dusdanig gekozen dat de centra ieder voldoende schaalgrootte hebben om te organiseren wat nodig is. Deze zijn ook gekoppeld aan werkingsgebieden van de sociale teams. Het betreft het 'Nelson Mandelacentrum' in het oosten, 'De Walvis' in het deel ten westen van het centrum, 'Van Noord' in het noorden, en de vierde is gepland in Westergouwe. In sommige wijken, zoals in Goverwelle, zijn er aanvullend nog 'buurthuis kamers'. Deze wil de gemeente in stand houden voor de toekomst, met de vrijwilligersorganisaties die nodig zijn om buurtinitiatieven te stimuleren en te faciliteren.

De kinderbibliotheken zijn op moment gevestigd in noord (Van Noord) en oost (NMC). Op termijn wordt er een derde kinderbibliotheek gerealiseerd in west (Westergouwe).

7.6 Zes deelgebieden onder de loep

Voor zes deelgebieden wordt in meer detail beschreven waar de ambitie voor de toekomst ligt. Dit zijn gebieden waar veel verandert (de Spoorzone, Goudse Poort en Westergouwe), waar uitdagingen voor verbeteringen of intensivering liggen (zoals de Binnenstad, de Oostpolder en het IJsselfront), en de eerste woonwijk waarvoor een Omgevingsplan wordt opgesteld (Goverwelle). Dit zijn de zes deelgebieden:

7.6.1 Binnenstad

Levendig historisch centrum

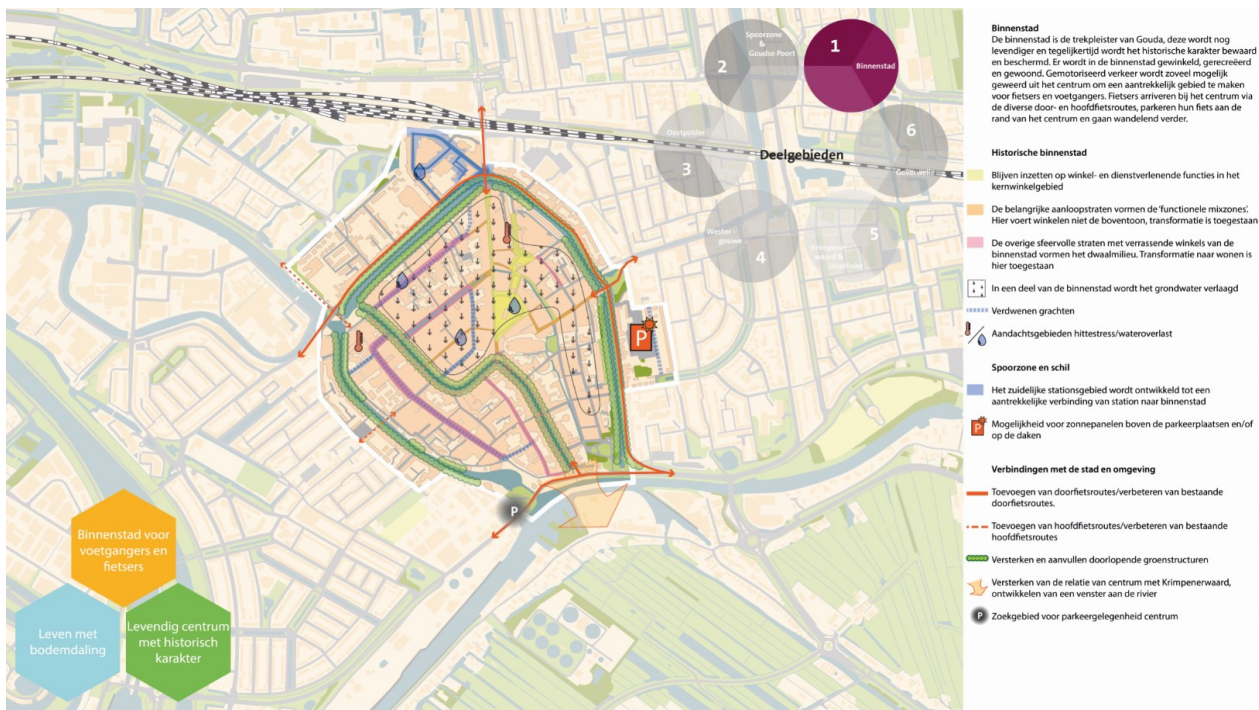
We willen de binnenstad van Gouda levenden gezellig houden, en het historische karakter bewaren. Voor horeca willen we sturen op locaties waar horecabedrijven voldoende ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Hierdoor kan een levendiger centrumgebied ontstaan waar én gewinkeld, én gewoond, én gerecreëerd kan worden. De grenzen van het kernwinkelgebied gaan we de komende jaren opnieuw bepalen in samenwerking met stakeholders uit de stad, afhankelijk van de ontwikkelingen in de detailhandel. Binnen de grenzen hiervan werken we aan een levendig en vitaal aanbod voor een breed publiek, met ruimte voor wonen boven publieksfuncties. Daarbuiten komt meer ruimte voor functieverandering van panden naar andere functies om leegstand te voorkomen. We perken de solitaire detailhandel in Gouda in. De binnenstad is bij uitstek de locatie voor niet-dagelijkse boodschappen (GoStores is daarentegen meer bedoeld voor perifere detailhandel).

Binnenstad voor voetgangers en fietsers

In de binnenstad staat de beleving en bescherming van het historisch erfgoed voorop: hier willen we zoveel mogelijk alleen licht verkeer: vervuilende voertuigen worden er (geleidelijk aan) geweerd, de nadruk ligt op toegankelijkheid van voetgangers en fietsers. De noodzakelijke bevoorrading willen we met slimme en schone stadslogistiek oplossen (zomogelijk via één distributiehuis).

Historische grachten

Het herstellen van verdwenen grachten is wenselijk vanuit het oogpunt van beeldkwaliteit en cultuurhistorie en zou meerwaarde hebben voor waterrecreatie. Deze ingreep heeft echter veel impact op bestaande functies in de stad, bijvoorbeeld met het oog op bereikbaarheid. De uitvoerbaarheid is onzeker, maar waar mogelijk stimuleren we de doorvaarbaarheid van de binnenstad. [Link naar § 5.1](#)

Leven met bodemdaling

In het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad (2020) worden keuzes gemaakt over het omgaan met bodemdaling in de binnenstad. De kern van de aanpak is dat we meebewegen met de bodemdaling waar de vocht- en wateroverlast het meest urgent is en dat we in dat gebied de (grond)waterpeilen verlagen. Hierdoor wordt de vocht- en wateroverlast teruggebracht tot een acceptabel niveau.

Drukke in de ondergrond

Wij willen meer regie voeren over de gevolgen van ingrepen in de fysieke leefomgeving op de ondergrond in de binnenstad. De combinatie van een hoge archeologische verwachtingswaarde en oude boomwortels in smalle straatprofielen waar een hoge dichtheid van kabels en leidingen doorlopen, betekent dat zeer beperkt ruimte is voor nieuwe voorzieningen in de ondergrond. En dat ingrepen zo gecoördineerd mogelijk moeten plaatsvinden. In het Omgevingsplan worden hier regels over opgenomen.

7.6.2 Spoorzone & Goudse Poort

Hedendaags gemengd woon-werkgebied

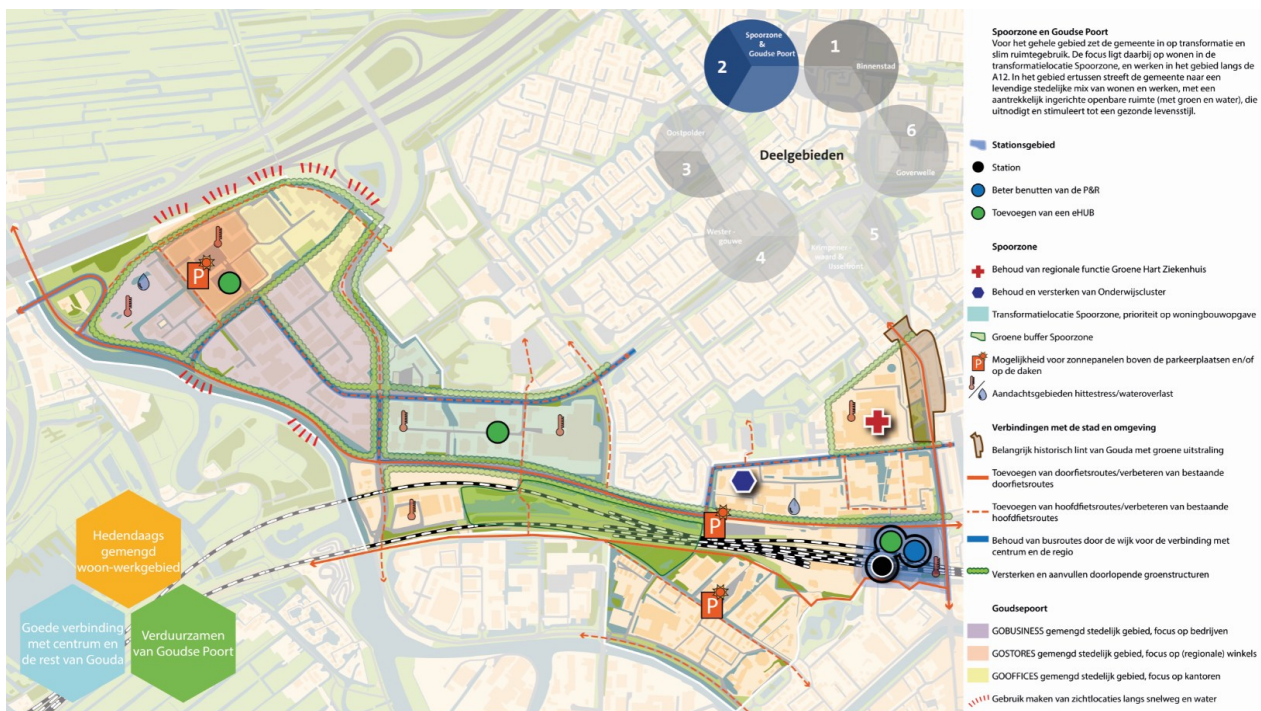
In de Spoorzone en Goudse Poort zullen veel van de beoogde transitie voor Gouda plaatsvinden de komende jaren. Dit moet leiden tot een modern en aantrekkelijk stedelijk gebied voor wonen en werken. Met het Ontwikkelingsperspectief Spoorzone hebben wij ingezet op hoogwaardige kwaliteit voor wonen en werken in een stedelijke setting. De ambitie is om tot 2025 ten minste 1.000 extra woningen in de Spoorzone te realiseren. De nabijheid van het intercitystation maakt dat hier veel ambities waargemaakt kunnen worden op gebied van duurzame mobiliteit; het beoogde autobezit is relatief laag, ten gunste van gebruik van het openbaar vervoer en (vooral) de fiets. Auto's die er zijn, zijn bij voorkeur deel-auto's of elektrisch, gefaciliteerd in de eHUB's.

Voor het westelijke deel van Goudse Poort ligt de focus op het verbeteren van het bedrijventerrein door verduurzaming, efficiënter ruimtegebruik, verbetering van de (OV-)bereikbaarheid, en het clusteren van perifere detailhandel van elders uit de stad op GoStores. Voordat een start gemaakt kan worden met Goudse Poort 2 willen we eerst Goudse Poort duurzaam en optimaal benut hebben.

Duurzame verstedelijking

We zetten de kansen voor verstedelijking in om te werken aan de opgaven voor de toekomst. [link naar 5.2](#)
Volop stedelijk groen, om hittestress tegen te gaan, wateroverlast te voorkomen, en gezond gedrag te stimuleren, zonnepanelen op de daken om deels in eigen energiebehoefte te voorzien, en hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte zijn de ambitie in dit gebied.

Goede verbinding met het centrum en de rest van Gouda

Met de beoogde transitie van deze hoek van Gouda besteden we veel aandacht aan het verbeteren van de bestaande (en waar nodig nieuwe) wandel- en vooral fietsroutes naar de Goudse binnenstad en andere gebieden waar veel gewerkt of gerecreëerd wordt.

7.6.3 Oostpolder

Groene wig in Gouda: zorgvuldig benutten van de potentie

De Oostpolder neemt een bijzondere positie in Gouda in: het is het grootste groengebied binnen het stedelijk weefsel van Gouda, en biedt daardoor mooie kansen voor natuur en groen en recreatie. Daar staat tegenover dat het, samen met het Gouwekanaal, ook een wig is die Westergouwe van de rest van Gouda scheidt. We willen het brede scala aan potentie van dit gebied beter benutten in de toekomst. Van noord naar zuid heeft (en krijgt) het gebied een verschillend karakter: grofweg van rustiger en natuurlijker in het noorden, naar intensiever (primair recreatief) richting het zuiden.

Ruimte voor rust en biodiversiteit

Het noordelijke deel heeft grotendeels al een natuurlijke uitstraling en gebruik, mede door de nabijheid van 't Weegje, aan de andere kant van de spoorlijn. Een wandelpad dat seizoensgebonden toegang biedt, maakt extensief recreatief medegebruik mogelijk. Dat houden we graag zo, om hier de natuur volop de ruimte te geven. Het drukker gebruik in de noordoosthoek (zoals het crossterrein en recreatiepark De Elzenhof) worden dan ook niet verder uitgebreid.

Sportief middengebiet

In het midden van Oostpolder ligt het Sportpark Donk, en hieromheen is een ‘Geboorte-bos’ in aanplant: de groene symbolisering van de jonge aanwas in de gemeente. Dit gebied kan beter worden benut voor recreatief gebruik, ook voor de toekomstige bewoners van (met name de oostrand van) Westergouwe. Zorgvuldig ingepast kan dit gebied ook een kleinschalig ‘energiepark’ krijgen.

Versterken relatie Westergouwe – Oostpolder - Gouda

Ten westen van Oostpolder wordt de nieuwe wijk Westergouwe aangelegd, en ten oosten van de Oostpolder bevinden zich industrieterrein Kromme Gouwe en de wijk Korte Akkeren. Om de relatie tussen Gouda, Oostpolder en Westergouwe te versterken, wordt gewerkt aan het versterken van de bestaande fietsverbindingen, en aan het maken van een extra oeververbinding voor langzaam verkeer tussen Oostpolder en de overkant van het Gouwekanaal. Nu kan het Gouwekanaal alleen bij het Sluiseiland worden overgestoken. In samenwerking met de provincie wordt de haalbaarheid onderzocht van een nieuwe oeververbinding over het Gouwekanaal, naast de spoorbrug.

De verbinding tussen de Oostpolder en Westergouwe zal ook verbeteren als de hierboven genoemde nieuwe fietsverbinding via de noordelijke route langs het spoor wordt aangelegd. Dan maakt deze deel uit van een nieuwe snelle fietsroute tussen Rotterdam en Gouda, waarbij het bestaande fietspad parallel aan het spoor in Oostpolder met een viaduct over de N207 wordt aangesloten op het parallel aan de N207 gelegen fietspad. Via veilige verkeerslichten kan vervolgens de N207/ N457 worden overgestoken naar Westergouwe.

7.6.4 Westergouwe

Inclusiviteit voorop in Westergouwe

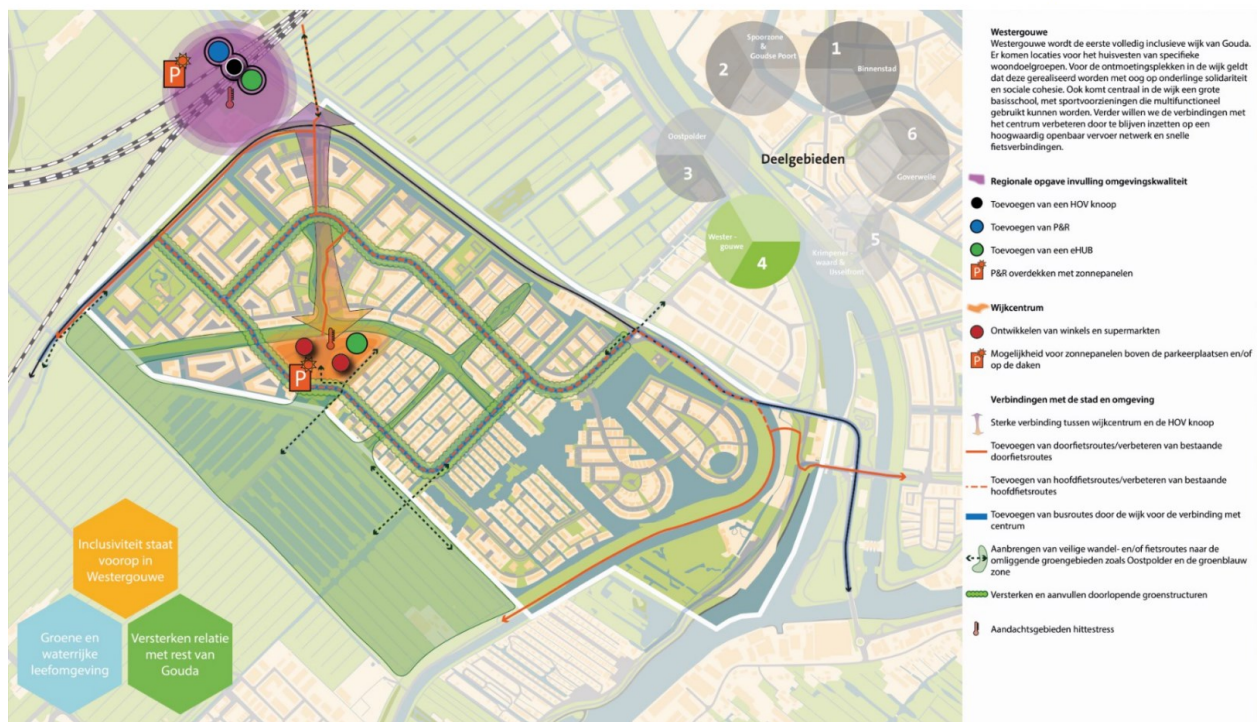
Westergouwe is de jongste wijk van Gouda, en is inmiddels deels gerealiseerd. De start van de bouw vond plaats in het zuiden, vlakbij de oeververbinding met Gouda, bij het Sluiseiland. Westergouwe moet de meest inclusieve wijk van Gouda worden.

We hebben daarom:

- Bij het ontwerp van de wijk geschikte plekken gezocht voor specifieke woondoelgroepen

- Een centraal Integraal KindCentrum (IKC) voor de hele wijk ontworpen, met daarbij ook sportvoorzieningen die multifunctioneel gebruikt kunnen worden
- Ervoor gezorgd dat speelplaatsen en aantrekkelijk groen altijd 'om de hoek' aanwezig zijn
- We creëren zoveel mogelijk de condities die ertoe gaan leiden dat Westergouwe een gemeenschap wordt

Groene en waterrijke leefomgeving

Westergouwe ligt in een laaggelegen gebied; in plaats van tegen het water te vechten, is het omarmd in het ontwerp voor de wijk: water en groen vormen de dragers van de stedenbouwkundige structuur, en bieden kwaliteit aan de leefomgeving. Een sterke relatie met het groengebied ten westen van de wijk (gemeente Zuidplas) biedt de bewoners goede recreatieve mogelijkheden, net als het Oostpolderpark.

Westergouwe

De nieuwbouwwijk Westergouwe ligt dicht bij de A12 en A20. Dit maakt het verleidelijk voor nieuwe bewoners om voor woon-werkverkeer de auto te gebruiken. Dezelfde routes naar de snelweg worden ook intensief gebruikt door autoverkeer uit andere Goudse wijken en omliggende kernen en bedrijfstransport. De samenkomende verkeersstromen zorgen op de N207 en N457 voor veel oponthoud, waardoor geheel Gouda-West in de spits moeilijk bereikbaar is. In samenwerking met de provincie Zuid-Holland worden deze knelpunten de komende jaren aangepakt.

Het bieden van efficiënte en duurzame alternatieven voor de auto moet voorkomen dat de druk op Gouda-West blijft toenemen. Nieuwe en verbeterde doorfietsroutes tussen Gouda, Rotterdam en Den Haag worden verbonden met de wijk Westergouwe. In samenwerking met de regiogemeenten wordt ingezet op een aanbod van hoogwaardig openbaar vervoer (HOV), waarbij de Gouweknoep als OV-knooppunt kan funge-

ren. Hiervan kan de woningbouw in Westergouwe, Zuidplaspolder (gemeente Zuidplas) en Triangel (Waddinxveen) profiteren. Ook voor omliggende bedrijventerreinen zoals Gouwepark is een HOV-aanbod aantrekkelijk.

Versterken relatie met de rest van Gouda

De bestaande verbindingen met de rest van de stad worden verstevigd door onderweg waar mogelijk en gewenst levendige functies toe te voegen, zodat deze routes sociaal veiliger worden. Indien mogelijk versterken we de band met de stad nog met nieuwe verbindingen. [Zie ook Deelgebied Oostpolder.](#)

7.6.5 Krimpenerwaard & IJsselfront

Langs de Hollandsche IJssel

Het bijzondere van dit deelgebied is dat het op het raakvlak ligt van het historisch centrum van de stad, gelegen aan de Hollandsche IJssel, en het buitengebied van de Krimpenerwaard. In alle andere richtingen heeft Gouda zich stedelijk ontwikkeld, terwijl dat aan deze kant maar heel beperkt is gebeurd, en vooral in de vorm van bedrijvigheid. Dit is te danken aan de rivier. Verbetering van de relaties tussen de stad en de Hollandsche IJssel blijft belangrijk, zodat de rivier en alles wat daarbij hoort (buitendijkse gebieden, oevers, dijken, wielen) beleefd kan worden. In verband daarmee zijn in de [Gebiedsvisie Hollandsche IJssel](#) verschillende doelen benoemd die nog steeds actueel zijn. We zien ten zuiden van de Hollandsche IJssel geen ruimte voor (grootschalige) woningbouwontwikkeling. Dit met het oog op de kansen voor nieuwe vormen van cultuur en bedrijvigheid aan de ene kant, en de lastigere bereikbaarheid aan de andere kant.

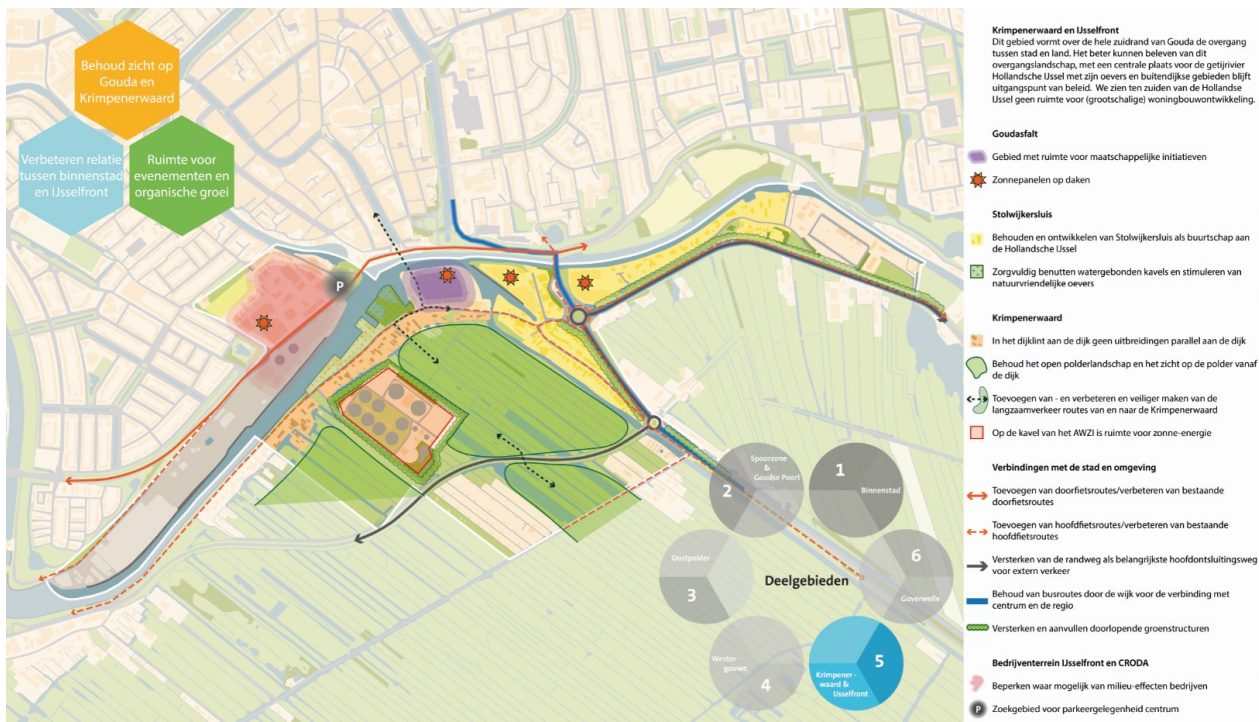
Bedrijven langs de Hollandsche IJssel

De bedrijven langs de Hollandsche IJssel zijn nog steeds van groot belang voor de werkgelegenheid van Gouda. De bestaande bouw- en milieurechten worden gerespecteerd. We willen de hier aanwezige hoogwaardige arbeidsplaatsen behouden. Transitie naar wonen aan de zuidkant van de IJssel is hier niet de bedoeling.

In dit gebied liggen kansen voor de energietransitie; op de daken van Croda zijn reeds zonnepanelen gelegd als opmaat hiervoor.

Goudasfalt

Een deel van de bedrijvigheid heeft inmiddels plaatsgemaakt voor Goudasfalt: hier zetten we in op ambachtelijke, maatschappelijke en recreatieve functies. Er is ruimte voor kleine initiatieven maar ook voor grotere plannen, mits dit past in de omgeving. Tussen de historische binnenstad dichtbij in het noorden en het open groene landschap van de Krimpenerwaard in het zuiden vind je deze niet volledig aangeharkte plek. Dit soort plekken maken de compacte stad een prettige woon- en leefplek. De initiatieven op Goudasfalt versterken elkaar binnen de authentieke sfeer van het industriële erfgoed, gelegen aan de Hollandsche IJssel waar Gouda ooit ontstond, waar de geschiedenis van Gouda nog voel- en zichtbaar is. Er is ruimte voor bewegen in het groen, eigentijdse ambachten, verruiming van het recreatieve aanbod naar stad en land, en een evenement op zijn tijd voor Gouwenaren. Door de toegankelijke organisatie achter dit maatschappelijke initiatief en de flexibele opzet van het terrein, is het voor veel mensen gemakkelijk aanhaken op bestaande of met eigen activiteiten. Hier zie je verschillende elementen uit de [toolbox voor slim ruimte](#) gebruik uit de omgevingsvisie samenkomen. De meeste mensen vinden de weg naar Goudasfalt op de fiets. Samen met het bestaande zonnedak en voorzieningen rond lokaal voedsel is dit het begin van veel meer duurzame initiatieven voor de toekomst. Dit culmineert op Goudasfalt, maar kan op meer plekken langs deze fraaie rafelrand van de stad een plaats krijgen. We koesteren de cultuurhistorische zichtlijnen van de binnenstad met de Krimpenerwaard. Grootschalige bebouwing van het terrein is hierdoor uitgesloten. Kleinschalige experimentele en innovatieve vormen van wonen kunnen hier mogelijk een plaats krijgen, als dat zorgvuldig kan worden ingepast.

Openheid Krimpenerwaard

Via de Haastrechtse brug is het maar een klein stapje voor veel Gouwenaren naar het groene gebied van de Krimpenerwaard. Door de directe omgeving van deze brug prettiger in te richten, kan deze schakel tussen stad en buitengebied worden versterkt. Gedacht kan worden aan kleinschalige licht-recreatieve toevoegingen waar nodig, zoals versterking van de fiets- en wandelmogelijkheden, of bijvoorbeeld een 'theetuin' bij de volkstuinten. Bijvoorbeeld voor warme zomerse dagen kan dit gebied hiermee een interessanter uitlooptgebied worden voor veel Gouwenaren. De openheid van het landschap is daarbij een waarde die wordt gekoesterd. Dit betekent ook dat er geen streven is om de N207 / N228 (de provinciale wegstructuur) verder op elkaar aan te laten sluiten (is overigens grondgebied van buurgemeente Krimpenerwaard).

Duurzame nutsvoorzieningen

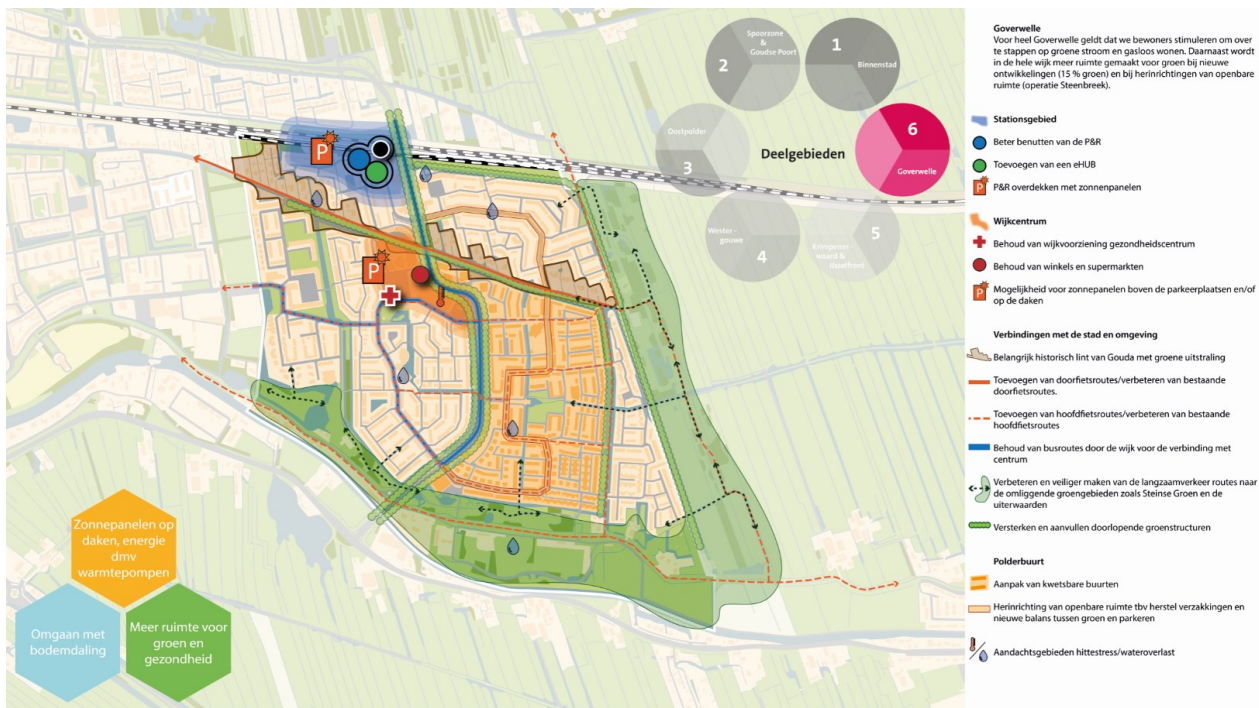
In de Krimpenerwaard ligt ook de AWZI Gouda; een locatie die ruimte biedt voor kleinschalige en zorgvuldig ingepaste zonnenvelden, als onderdeel van de energietransitie.

7.6.6 Goverwelle

Sterke wijk Goverwelle

Een van de Keuzes van deze Omgevingsvisie is dat de gemeente Gouda gaat voor sterke wijken. Per wijk kan dat een ander accent betekenen. Wat dat voor Goverwelle betekent, is met name inzetten op een goed voorzieningenniveau, zoals het centrale gebied rondom Winkelcentrum Goverwelle, maar ook de overige voorzieningen op het gebied van zorg en scholen. De bereikbaarheid en toegankelijkheid, niet alleen fysiek, maar ook in de vorm van laagdrempeligheid en voor iedereen, is hierbij erg belangrijk voor de gemeente. De juiste functies op de juiste plek hoort daar ook bij. Als kantoorpanden lang leeg (blijven) staan, kunnen deze beter ruimte maken voor wonen (met groen).

Aandacht voor 'kwetsbare buurten'

De Polderbuurt in Goverwelle is aangewezen als een van de kwetsbare buurten in de stad, waar meer dan gemiddeld sprake is van sociale problematiek en een gevoel van onveiligheid. Een combinatie van sociale en fysieke investeringen is nodig, om de buurt een nieuw impuls te geven.

Gezond en groen Goverwelle

Ook minder tastbare voorzieningen zijn belangrijk, zoals een schone openbare ruimte met voldoende groen en water, en waarbij de inrichting uitnodigt om te bewegen. Goverwelle heeft een tekort aan groen. Om die reden ook zet de gemeente in op de toegankelijkheid en veiligheid van de groene uitloopgebieden in de aangrenzende gemeente Krimpenerwaard naar buiten toe, en het versterken van het fietspadennetwerk met de omliggende wijken. Het historische lint Voorwillenseweg vormt de bijzondere drager van een van die fietsverbindingen. Ook het terugbrengen van de footprint van parkeren kan deel uitmaken van de weg naar meer groen.

Duurzame mobiliteit

De ligging aan het spoor, met station Goverwelle, biedt voor duurzame mobiliteit nog aanvullende kansen. Ook nieuwe buslijnen naar dit station dragen hieraan bij. Wellicht dat op termijn zorgvuldige verdichting op strategische plekken nabij het station wenselijk is.

Pilot Omgevingsplan

Na [Goudasfalt](#) [link naar 7.6.5](#) is de wijk Goverwelle het tweede plangebied dat dient als pilot in het kader van de Omgevingswet. Dit keer is gekozen voor een bestaande woonwijk waarvoor we een Omgevingsplan maken, de nieuwe vorm van een bestemmingsplan volgens de werkwijze onder de aanstaande Omgevingswet.

8 MER voor de Omgevingsvisie

8.1 Omgevingseffectrapport voor Gouda

Onderdeel van de besluitvormingsprocedure voor de Omgevingsvisie is de m.e.r.-procedure (formeel een 'milieueffectrapportage'). In dit geval spreken we echter niet over een MER maar een **OER: Omgevingseffectrapport**. Het OER levert de informatie die nodig is voor een zorgvuldig besluit over de Omgevingsvisie, waarbij alle relevante belangen (waaronder die van de leefomgeving) zijn meegewogen. Het OER beschrijft en verantwoordt de resultaten van dit proces. Het OER wordt tegelijk met de ontwerp Omgevingsvisie ter inzage gelegd.

Wat is m.e.r., wat is MER en wat is OER?

- M.e.r. staat voor 'milieueffectrapportage' en is de *procedure* waarbinnen een MER wordt opgesteld.
- MER staat voor 'Milieueffectrapport' en bevat de *resultaten* van het onderzoek naar de (milieu)effecten binnen een m.e.r.
- De toevoeging 'plan' (planMER) wil zeggen dat het om een MER voor een plan gaat, zoals een Omgevingsvisie
- Gouda kiest ervoor om niet alleen milieueffecten maar ook andere omgevingseffecten in beeld te brengen. Daarom praten we niet over een planMER maar over een Omgevingseffectrapport (OER)
- Voor de juridische juistheid wordt nog wel gesproken van een m.e.r.-procedure.

Wanneer een m.e.r.-verplichting?

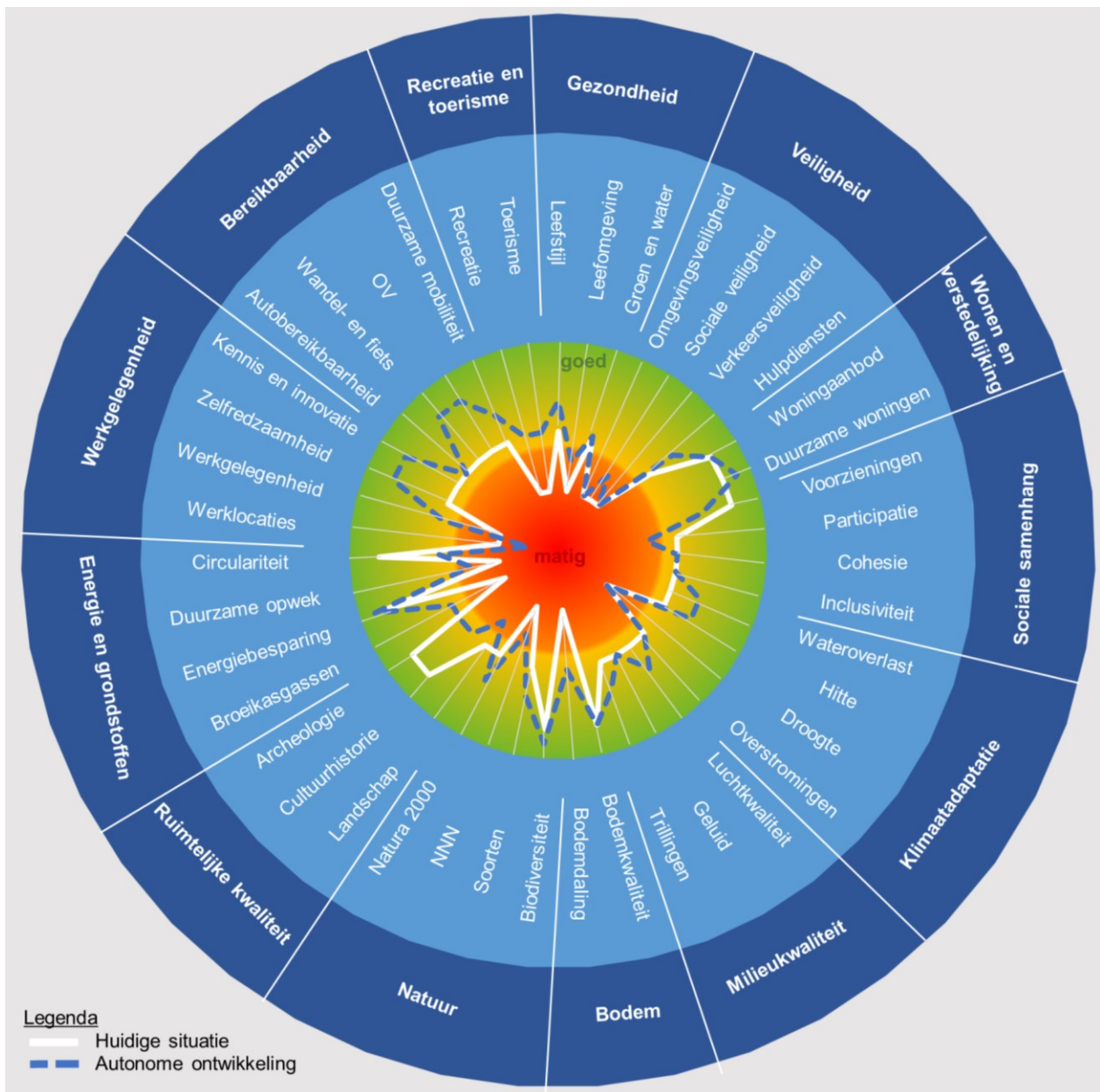
Het is verplicht om een planMER op te stellen omdat de omgevingsvisie kaders stelt voor activiteiten die volgens de wet m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Denk bijvoorbeeld aan bepaalde stedelijke ontwikkelingsprojecten, de bouw van woningen of de aanleg / wijziging van autowegen. Daarnaast kunnen significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura-2000-gebieden op voorhand niet worden uitgesloten en dient er een 'passende beoordeling' te worden opgesteld. Ook via dit spoor geldt de verplichting tot het opstellen van een planMER.

8.2 NRD als eerste stap

Als eerste stap in het opstellen van het OER is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. Deze NRD beschrijft welke scenario's, omgevingsaspecten en effecten in het OER onderzocht gaan worden ('reikwijdte') en met welke diepgang ('detailniveau'). Er zijn vier zienswijzen ingebracht op de NRD (door de Politie, GGD, TenneT en VRMH. Deze zijn meegenomen bij het opstellen van het OER.

8.3 Foto van de Leefomgeving

Vervolgens is een '**Foto van de Leefomgeving**' opgesteld. Deze 'Foto' brengt aan de hand van een groot aantal thema's de huidige staat van de leefomgeving van Gouda in beeld, én geeft aan in hoeverre er op basis van autonome trends een verbetering of verslechtering verwacht kan worden richting 2030. E.e.a. puur op basis van het in oktober 2020 reeds vastgestelde beleid. De resultaten van de Foto hebben geleid tot aanscherping van het beleid van de Omgevingsvisie. Het streven is om zo veel mogelijk negatieve trends te keren, en de juiste ambities meer ruimte te geven.

8.4 OER

Voor de verschillende thema's uit de 'keuzes' van hoofdstuk 7 is aan de hand van het beoordelingskader dat voor het OER is opgesteld in beeld gebracht wat de verwachte effecten zijn op de leefomgeving. Dit heeft geleid tot een aantal aanbevelingen voor het aanscherpen van de Omgevingsvisie, en/of voor vervolgbesluiten (Omgevingsplannen en uitvoeringsprogramma's). Onderstaand overzicht geeft weer op welke manier de aanbevelingen van het OER een plek hebben gekregen in de visie dan wel een plek gaan krijgen in vervolgbesluiten.